

Година XXI — Број 369
Субота, 24 јануар 1959

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

ОВО ЈЕ ДРУГИ ДЕО УСТАВЕ! ВОДА СТАЛНО ОПАДА, ФЛАШЕ!

КАКАВ ПРИЗОР! ОЛУПИНЕ ПОТОНУЛИХ ГАЛИЈА!

ТАЈ, ВРТЛОГ КОЈИ НАС ЈЕ ДОВУКАО МОРА БИТИ НЕКАКАВ ШИНОВСКИ ПОДВОДНИ 'УСИБИВАЧ'...

А ОВЕ ОЛУПИНЕ НЕГОВ ПЛЕН! ЕТО ОТКУД ТОЛИКО ЗЛАТО!

ОВО СУ ИЗГЛЕДА РАДНИЦИ КОЈИ ИСТОВАРУЈУ ПОТОНУЛЕ БРОДОВЕ!

ВОДЕ ВИШЕ НЕМА! МОЖЕМО ДА СЕ ИСКРЉАМО...

... И СУОЧИМО СЕ С КОМИТЕТОМ ЗА ДОЧЕК! ТИ ЈУДАИ ИДУ ПРАВО ПРЕМА НАМА!

ФЛАШЕ! ОСТАНИ УЗ МЕНЕ!

АБАДУ ПОСЕЗ-ДОНЕ!

ДОВОРО-ДОШЛИ, О ВИ МОРАНИ!

ОВИСТИ-НИЛО СЕ! ОНИ СУ ДОШЛИ!

ТАЧНО КАО ШТО ПИШЕ У КЊИЗИ ИНКАЛА

ДА! СПУСТИЛИ СУ СЕ У НАШЕ ЦАРСТВО У ЗЛАТНОЈ КУГЛИ!

ИЗГЛЕДА ДА НАС СМАТРАЈУ ЗА ЛИЧНОСТИ ИЗ КАКВЕ ЊИХОВЕ ЛЕГЕНДЕ!

АКО НАС ТО ДОВЕДЕ ДО 'ТРАДА' — ОДЛИЧНО!

О, МОЖНИ! ПОСЕЗ-ДОНЕ! ДОБРОДОШЛИ!

НАДАМ СЕ ДА ЊИ ИЗЛАЗАК КРОЗ ЈАК!

КАПИЈЕ ЗА АТЛАНТИДУ ОДАВНО ЧЕКАЈУ НА ВАС, О ГОСПОДАРИ ГОРЊЕГ ВАЗДУХА! ДОБРОДОШЛИ...

...ДОБРОДОШЛИ У АТЛАНТИДУ!

НАСТАВИЋЕ СЕ

У ОВОМ БРОЈУ:

- СВАДБЕНИ ОБИЧАЈИ
- НУРИСТАН — ЗЕМЉА СВЕТОСТИ
- СТРИПОВИ:
Биш челик, Паја, Мики, Флаш Гордон, Бим и Бум, Успавана лепотица, Попај и Седам папуљка

КО ВИ ПОСУМЊАО ДА ОВАЈ ПЕЈЗАЖ НИЈЕ СА АЛПА

Потребно је обити готово пола земљине кугле да би се стигло до „Крова света“, до планинских врхова Хиндикуша који су високи од 5.000 до 6.000 метара. На тим врховима срећу се брадати „Тиролци“ и алпски пејзаж. А-

МАЛА СУЈЕТНА ДЕВОЈЧИЦА ЖЕЛИ ДА САЗНА ШТА СТРАНИ МИСЛЕ О ЊЕНОЈ ДЕПОТИ. ОСМЕЛИЛА СЕ И ОТКРИЛА ЛИЦЕ

устриски етнолог Филипик прича нам о свом путу по земљи плавооких Нуристанаца.

Североисточни део Авганистана носи име Нуристан, што значи — земља светлости. Ово је име новијег датума, јер се раније ова дивља планинска провинција звала Кафиристан — земља многобожца. До мене имена дошло је кад је емир Абдерахман са својим војсковођом Гуламом Хајдером, превео Кафире у ислам.

У ову сурову, и по много чему тајанствену земљу, жеља за открићем непознатог привукла је два Аустријанца: професора средње школе из Граца Хермана Филипика и његовог пријатеља инж. Ота Хамера запосленог у једној електричној централни у Авганистану. Прошлог лета остварио се његов план експедиције у Хиндикуш. Чланови су превалили 1.200 километара, делом у ципу, делом на коњима, а највећи део пута прешли су пешице. После немачке експедиције 1935 године они су били први страни који су ставили ногу у планинске увале Нуристана.

Филипик даље прича:

— Немачка експедиција дошла је прве поуздане податке о Нуристану и његовим плавооких становницима, који толико одурају од своје околине. Ипак су велике области остале неиспитане, а многа питања нерешена.

РАЗЛИКА ИЗМЕЂУ НУРИСТАНАЦА И ЊИХОВИХ СУСЕДА ТЕК НАМ ЈЕ ОНДА ПОТПУНО ЈАСНА КАД УПОРЕДИМО ПЛАВОГ ВРБАНИНА СА ПРИПАДНИЦИМА ПЛЕМЕНА АФРИДА И БАШТУНА

НУРИСТАН

земља светлости

КАО ОСИЊАЦИ ВИСЕ СЕЛА НА СТРИМ ОВРОНЦИМА ПЛАНИНА. УКОЛИКО ЈЕ ТЕЖЕ ДОЊИ ДО ЊИХ — УТОЛИКО ЈЕ БОЉЕ ЗА СТАНОВНИКЕ

ОДБРАМБЕНЕ КУЛЕ ГЛЕДАЈУ С ВИСИНЕ СЕЛА СУ ТАКО ПОСТАВЉЕНА ДА ЈЕ ТЕШКО ДОЊИ ДО ЊИХ, А ИПАК ИСТОРИЈА НУРИСТАНА ПРЕГУНА ЈЕ ПАЉЕВИНА И ПЉАЧКИ

Најинтересатније од свега је порекло Нуристанаца. О томе не постоје никакви подаци. Нуристанци сами себе сматрају потомцима војника Александра Великог. То је, вероватно, само мит који годи њиховом поносу. Врло је занимљиво да је старогрчки историчар Аријанос, који је описао Александрову војну на Индију, помињао једно племе плаве косе и очију, на које је наишла Александрова војска северно од Кибереког превоја. То би значило да родословље Нуристанаца залази у још много ранија времена него што они сами верују. У сваком случају њихов језик садржи индогерманске трагове. Нажалост, писмених доказа за то нема, јер они свакако нису били писмени. Њихова стара религија била је мешавина учења Зороастре и разних веровања у демоне.

Већина Нуристанаца су високог раста, плаве косе и очију. Кад би обукли тиролско одело, нико не би посумњао у њихово порекло. Жене и мушкарци имају племените црте лица и поносан, усправан ход. Жене се брину о пољима где успева: јечам, пшеница, кукуруз, просо и детелина, а на му-

ОДЕЛО МУШКАРАЦА САСТОЈИ СЕ ОД ПАНТАЛОНА И ДУГОГ КАПУТА КОЈИ СУ ИЗАТКАНИ ОД ОВЧЈЕ ВУНЕ. ОД СВОЈЕ СЕКИРЕ СЕ НУРИСТАНАЦ НЕРАДО ОДВАЈА

шкарцима је брига о снабдевању дома дрвима. Осим тога они се старају о наводњавању поља у чему су, као и остали Авганистанци, прави мајстори. Баве се још и ловом на дивоко зе, антилопе и снежне леопарде.

Породични живот је врло хармоничан. Иако је многокостовство дозвољено, врло се ретко наилази на такве бракове. Децу јако воле обо родитеља и не праве разлику између синова и кћери.

Волџ Дизни и саобраћај будућности

У жељи да својим гледаоцима дочара саобраћај будућности, америчка телевизија поверила је Волту Дизнију израду цртаног филма, који би приказао шта ће техника донети човеку. Екипа стручњака коју је ангажовао Волт Дизни проучила је сва најновија достигнућа на пољу саобраћаја, а његов студио је додао још свој печат — машту. Тако је створен филм.

У градовима више неће бити закрчених улица, јер ће се аутомобили кретати искључиво подземним аутострадама, или ће ово бити изнад кровова кућа. Улице и булевари биће покривени плексигласом који ће пролазнике штитити од падавина и ветрова. Уз помоћ цинковских клима-уређаја биће обезбеђена на улицама одређена температура. Тротоари ће бити претворени у покретне траке, тако да ходање више неће бити заморно.

Ван градова, аутомобили без возача кретаће се аутоматски уз помоћ једне магнетске шине, тако да ће свака могућност судара бити искључена. Треба поменути да је према

мишљењу совјетских научника такво управљање возилама ствар скоре будућности. Најзад, по замисли Дизнијевих сарадника, континенти ће бити повезани тунелима, у који ма ће бити хотела, сервисних станица, биоскопа сличних онима под водним небом дуж америчких друмова, гаража и осталог. Океани, према томе неће представљати више ника-

кву препреку за сувоземни саобраћај.

Све ово данас просечном грађанину личи на утопију, али стручњаци који су гледали филм тврде да у њему има много чега што се може остварити у скорој будућности. Уосталом и разна фантастична предвиђања Жил Верна остварила су се за невероватно кратко време, иако су онда

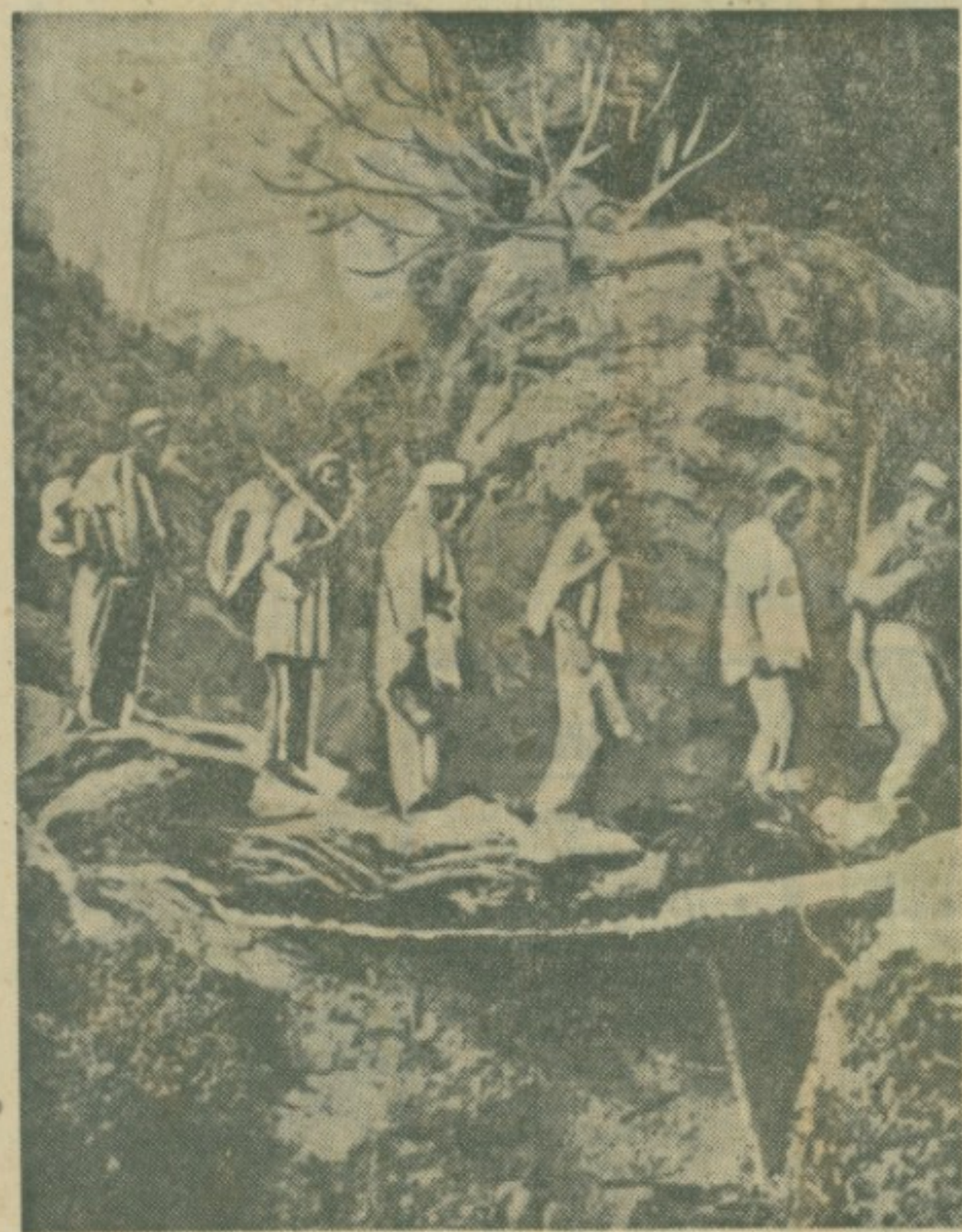
сматрана за утопију. Зашто онда не би и предвиђања Волта Дизнија, кога по значају за дејчу књижевност многи пореде са Жил Верном, не би такође могла ускоро да се остваре.

А ДА ЈЕ ИЗГОРЕЛА...

Пре много година некадашњи прослављени француски сликар Сезан покушао је да уништи своју слику „Дечак у црвеном прслуку“ бацајући је у камин. Међутим, вода се угасила тако да је слика остала готово неоштећена. Због тога је Сезан одлучно да ово платно баца на таван међу старудије. Слика је хтео да уништи зато што је никоме није могао да прода чак ни за најнижу цену од неколико десетина франака. Међутим, недавно су ово платно купили Енглези у француском граду Екс ан Провансу за 258 милиона франака.

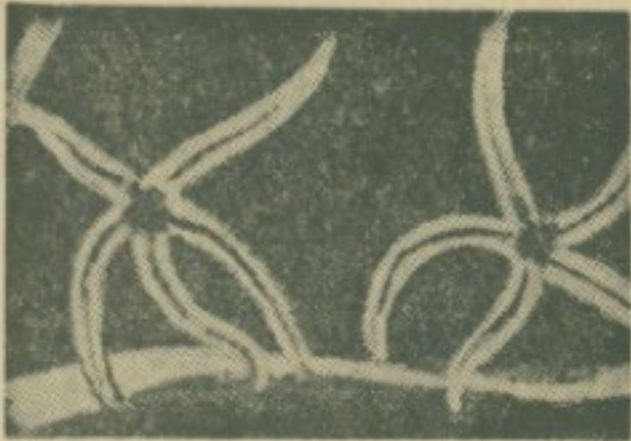
ДА БИ ЗАДОВОЉИЛИ МУШТЕРИЈЕ

Испоставило се да врло велики број љубитеља криминалистичких романа не само у Америци већ и у Енглеској нареди читати ову врсту лектура за време купња. Зато су неки довитљиви издавачи почели да штампају те романе на непромочивој хартији.

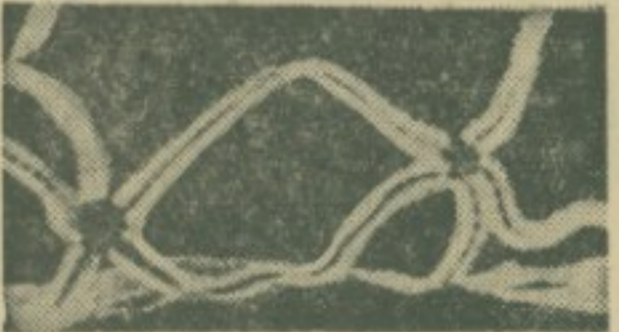

ПО НЕВЕРОВАТНО УЗАНИМ КОЏИМ СТАЗАМА ВЕРЕ СЕ ЕКСПЕДИЦИЈА У НЕПОЗНАТЕ ВИСИНЕ. КОЊИ КОЈИ СУ ДОНЕКДЕ НОСИЛИ ПРТЉАГ, МОРАЛИ СУ БИТИ ЗАМЕЊЕНИ НОСАЧИМА. ЈЕР ОВУДА МОЖЕ ДА КОРАЧА САМО ЧОВЕК

ДВОБОЈ МОРСКИХ ЗВЕЗДА

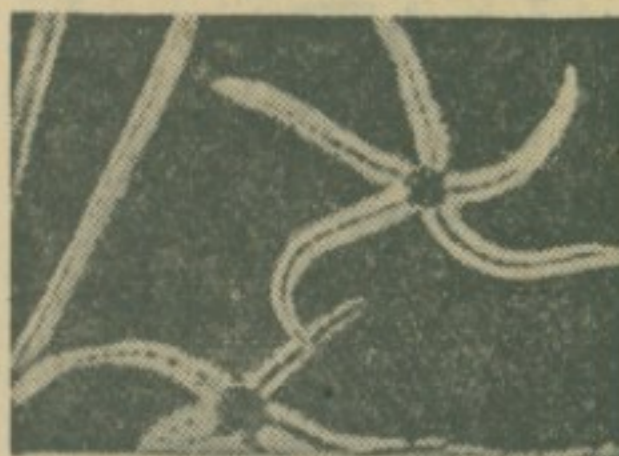
Био је то велики сукоб два искусна мачеваоца.

Пре свега — поздрав по свим витешким правилима: врхови „мачева“ додирују земљу и противници се нагнују у дубоком поклону.

Мачеви су се укрстили. Први ударац срећно је одбијен и борци су се раздвојили.

Двобој је у пуном жеку. Мачеви севају, противници слепо нагрђу један на другог.

Борба се дуго водила с променљивим успехом. Али, изненада је један од мачеваоца, вештим скоком, нанео противнику одлучујући ударац. Победилац триумфује над палим супарником!

Најстарије огледало

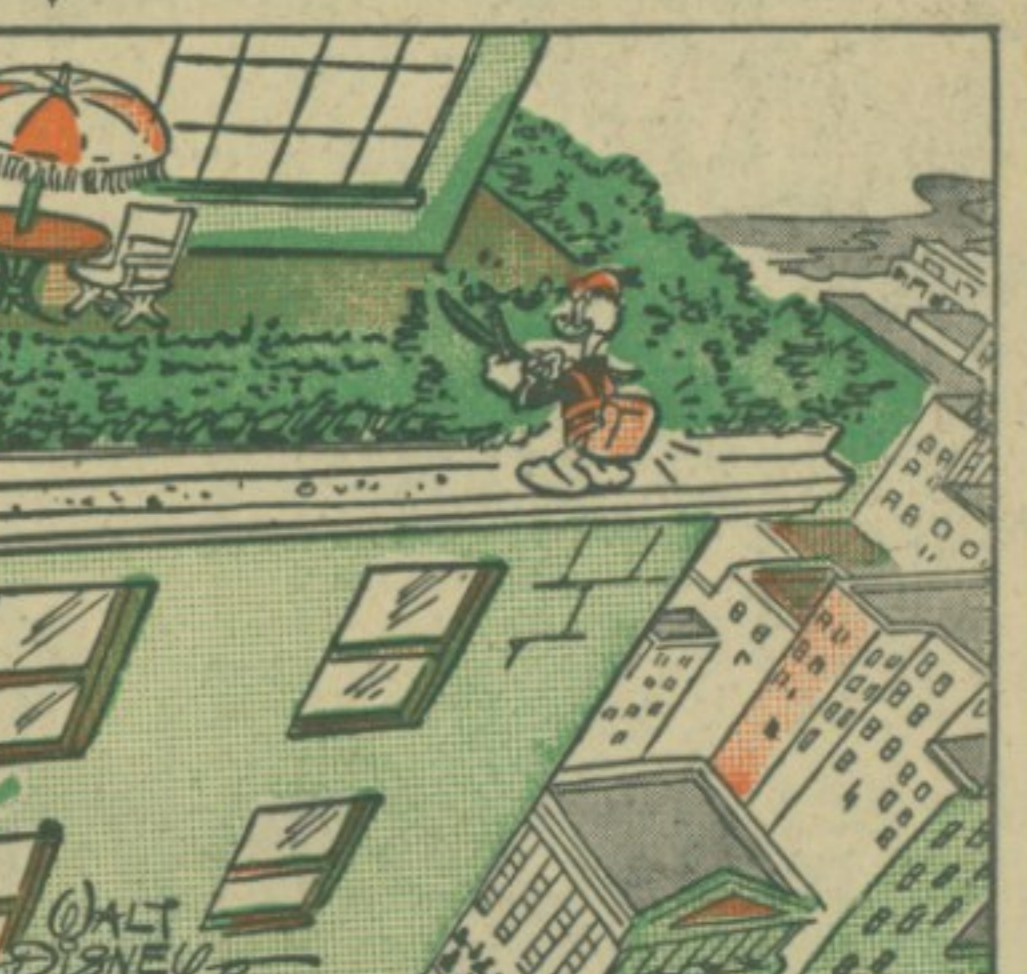
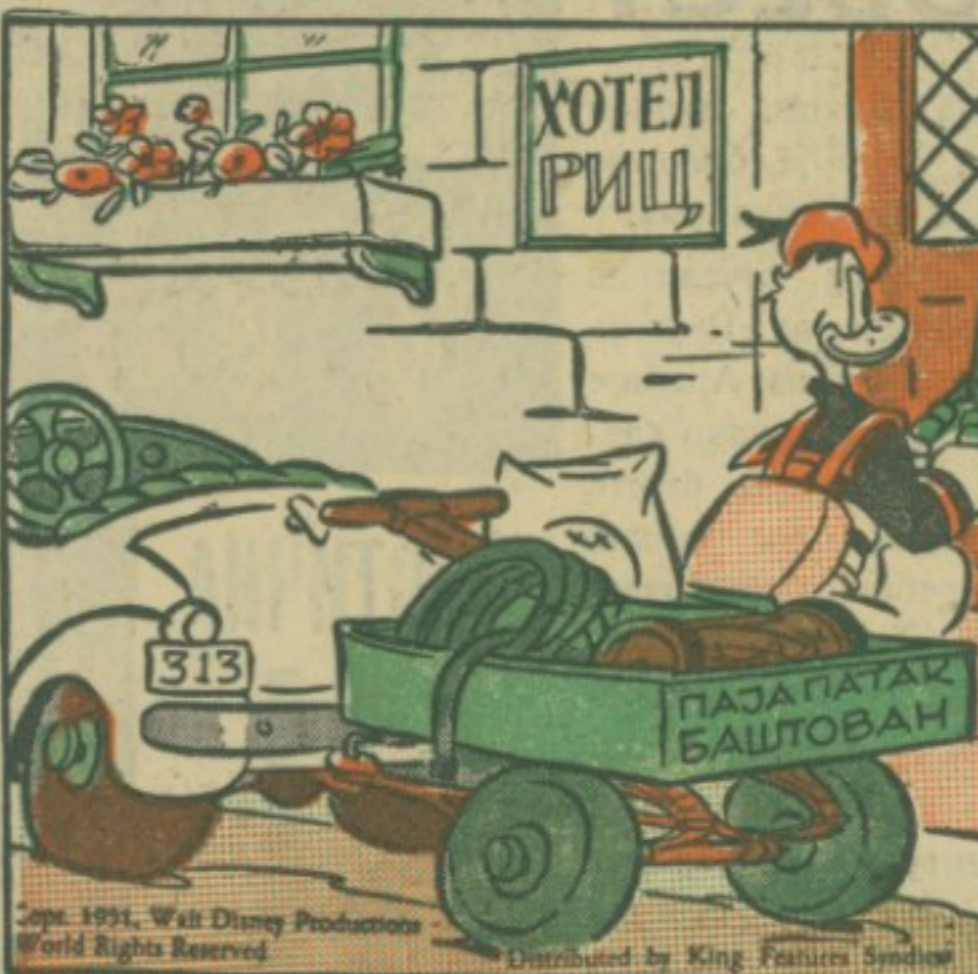

Археолози су досад успели да нађу не мало старовеконих огледала — сребрних, бакарних и разних других. И овај велики бронзани котао није ништа друго но огледало и то једно од најстаријих које се сачувало до наших дана. Ако у њега успете чисту воду и нагнете се над њу угледаћете у њој свој лик, тако јасно као да сте стали пред право огледало.

Котао је нађен приликом археолошких ископавања у округу Шаусан, у кинеској провинцији Анхој. Стручњацима је чак пошло за руком да утврде име сопственика овог древног огледала. Оно је припадало једној од ћерки кнеза Хе Лу-а, која је живела пре 2.500 година.

Фабрика »шала и обмана«

Тешко да би икоме било пријатно да у тањир са салата нађе зелену гусеницу, или да мешајући кашичицом шећер у шољици кафе угледа како се на површини појављује бу-

башваба. А ипак има људи који то сматрају успелом шалом, Јер, и гусеница и бубашваба само су „изненађења“ која је домаћин унапред припремио својим гостима да се с њима нашали. Гусенице и бубе наравно нису праве, већ направљене од пластичне ма-

задовољава потражњу. Чеге све тамо нема: жаба и пужева разних величина и облика, црви и бубамара! Ту су и мишеви и пилићи, па чак и пауци с ножицама које се мичу као да су праве.

било је између 1924 и 1931 године неколико ласти „инка“, али су све угинуле. Тек 1956 године успео је зоолошки врт у Филаделфији да набави један једини примерак, Европских, међутим, све до недавно није имала.

потстакнути разним психопатолошким тумачењима живота Јованке Орлеанке, која је патила од религиозне занесености, били су одлучили да озбиљно испитају њен медицински „случај“. Иако је она престала да живи још 1431,

кад јој је било 19 година, ови лекари су недавно штампали историју њене болести и поткрепили своја тврђења многобројним доказима.

Први симптоми болести појавили су се кад је Јованка имала дванаест и по година и кад је изјавила да јој се привиђа светлост с десне стране. Према модерној неурологији, ови симптоми су били проузроковани једним обољењем плућа услед чега су нападнути моздани центри за осећај. То је, уствари, нека врста тумора од кога су сељаци у Средњем веку често боловали, јер су живели уз своју марву и од ње примали башил говеђе туберкулозе. Један вид таквог обољења биле су и шкрофуле, такође честе у Средњем веку. Због овога се код богатих људи јавила и код мушкарца а нарочито код жена, мода високих јака чиме су прикривани трагови болести. Према енглеском професору, пошто је Јованка д'Арк „видела“ светлост с десне стране, значи да је носила обољење живчаних сензорних центара у левој половини лобање.

ВЕСТИ ИЗ ЗООЛОШКИХ ВРТОВА

Вративши се недавно с једног путовања које је предузео да би набавио нове животиње, директор зоолошког врта у Келну је изјавио да је имао среће и да је добио неке птице каквих нема ни у једном зоолошком врту Европе. Међутим, публика је била страховито разочарана кад је дознала да су „необичне птице“ уствари морске ластавице зване „инка“.

Дирекција једног енглеског зоолошког врта објавила је у новинама оглас којим тражи доброг преводиоца за холандски, и то за... папагаје који говоре. Наиме, двадесет папагаја које је зоолошки врт купио у Јужној Америци говорили су само холандски, и ниједан службеник врта није могао да их разуме. Дужност преводиоца састојала би се у томе да провери да ли у „речнику“ папагаја нема чега што би било неприлично за уши публике или увредљиво за британску империју.

ОД ЧЕГА ЈЕ БОЛОВАЛА ЈОВАНКА ОРЛЕАНКА

Један енглески професор за експерименталну медицину и његова жена, такође лекар,

се, и то толико вешто да је на први поглед немогућно открити превару.

Израђивањем тих и сличних „изненађења“ бави се једна специјална фабрика у Француској коју обично називају „фабриком шала и обмана“. И што је најзанимљивије, иако ради пуном паром она једва

Ripley's

ВЕРОВАТИ ИЛИ НЕ!

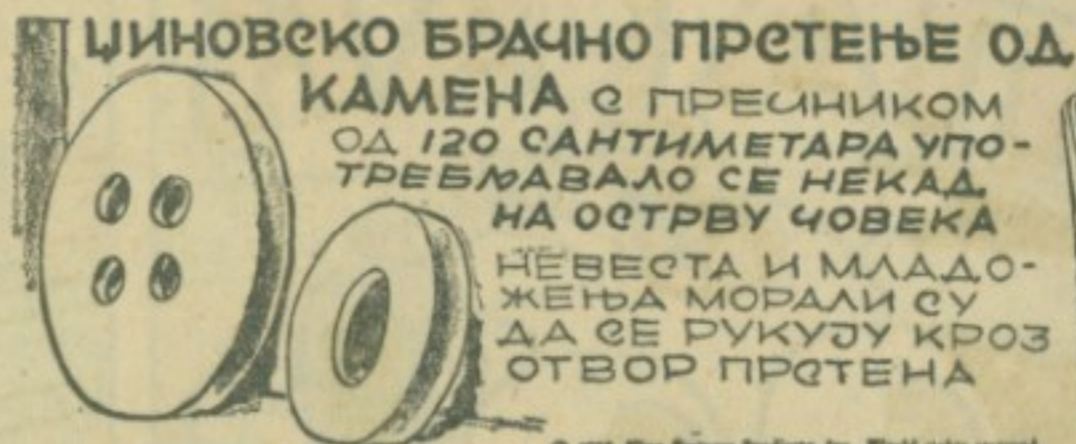

ХРАМ АНГАЛЕШВАРИ

У СИХОНДИ (ИНДИЈА)
САГРАЂЕН ЈЕ ДА БИ СЕ САЧУВАЛА
ЈЕДНА РУПА У ЗЕМЉИ КОЈУ ЈЕ
ПРЕТОМ ИЗДУБИО ЧЕКИ КАЛУЂЕР

САРА БИАРИО
ИЗ АРЛИНГТОНА
(САД)
ИМА 156 НЕКАКА
И НЕКАКИЊА

ЦИНОВЕКО БРАЧНО ПРЕТЕЊЕ ОД
КАМЕНА С ПРЕСНИКОМ
ОД 120 САНТИМЕТАРА УПО-
ТРЕБЉАВАЛО СЕ НЕКАД
НА ОСТРВУ ЧОВЕКА
НЕВЕСТА И МЛАДО-
ЖЕЊА МОРАЛИ СУ
ДА СЕ РУКУЈУ КРОЗ
ОТВОР ПРСТЕНА

КРАЉЕВА ЗАЛОГА

ВОЈВОДУ ОД ЛАНКАСТРА
(1300 - 1360)
ЗАЛОЖИО ЈЕ ЕНГЛЕСКИ
КРАЉ ЕДВАРД III ДА
БИ ДОБИЈЕ ЈЕДАН ВЕ-
ЛИКИ ЗАЈАМ
ВОЈВОДА ЈЕ КАО ЗА-
ЛОГА ОСТАО У БАНЦИ
ЛЕОПАРДИ У ПАРИЗУ
СВЕ ДОК ЗАЈАМ НИЈЕ
БИО ИСПЛАЌЕН
(1341)

ЧАЂАВА ЛАСТА
ЈЕДИНА ЈЕ ПТИЦА КОЈА
НАИЗМЕНИЧНО МАШЕ
КРИЛИМА

МЕДВЕД КОЈИ ИГРА

ВАЂАРСКО
ДЕЛО ПРИРО-
ДЕ У БЛИЗИ
НИ БРИМХЕ-
МА У ЕН-
ГЛЕСКОЈ

ЦРКВА КОЈУ СУ РАЗРУШИ- ЛА СОПСТВЕНА ЗВОНА

У СЕНТ НИКОЛАС (ШВАЈЦАРСКА)
ЗВОНАВА ЗВОНА СА ТОРЊА
ОБЕ ЦРКВЕ ПОКРЕНУЛА ЈЕ
СНЕЖНУ ЛАВИНУ, КОЈА ЈЕ ОД-
НЕЛА СА СОВОМ ЧИТАВУ ЦРКВУ
— СЕМ ЗВОНИКА, КОЈИ ЈЕ ОСТАО
ЧИТАВ (1749)

ЕКАКАВАЦ — ШТАПИК

УМЕ ТАКО ДА
СЕ КАМУФЛИ-
РА ДА ЛИЦИ
НА ПРУТИК
КОЈИ ЛЕЖИ
ПРЕКО
ДВЕ
ГРАМ-
ЧИЦЕ

ПЕРСИСКЕ ТКАЉЕ ТЕПИХА

ТЕПИСИ И ЊИХОВА ПОВЕСТ

од сасвим беле као снег до беж или сиве до потпуно црне. Више се воли коврцаста која ће приликом ткања, дати еластичност и мекоћу теписима.

Преко покретне траке вуна се упућује у преграде за мешање и меша се све док техничар фабрике не нађе да је беспрекорно уједначена.

Претходно, вуна пролази кроз персионцу где се у пет корита лужи и испира. Затим долази сушење у једном пространом левкастом цилиндру.

Дотеривање и бојење

Вуна се замрси у преградама за мешање а и после у прању. Зато је потребно да се мало ишчешља. Прво се попрска уљем, па после прелази на пребена, која се крећу у једној машини. Одатле излази сасвим чиста и сада овако растресита личи на неки танки вео, али он се још прочешљава и добија нов изглед — постаје увојак. Све више се приближава стању влакна.

Да би вуна постала јака, треба је обрадити. „Увојак“ улази у главну предноницу. Разбоји се сада њиме баве: истежу га, ушредају, истанују. Шта још недостаје вуни? Оно што се највише уочава: боја. Важност тонова за један тепих је велика. Зато се с пажњом, после многих опита и покушаја, припремају каде са бојама.

Тепих треба да буде трајан па и боје морају бити постојане. Кике вуне су бачене у корита са зеленом, црвеном или плавом течношћу.

Први теписи

Познато је да је до 15 века, уместо пода била земља која

је покривана песком, лишћем или сламом. Тако је било по колибама а и по замковима.

Тек доцније су почели да пристижу теписи из Персије и Турске а затим из Арабије и Шпаније. Било је дивно гледати праве расцветане бајште изаткане у вуни или свили, превучене сребрним или златним нитима. Теписи су били тако лепо да се није ходало по њима већ су вешани на зидове.

На Оријенту су теписи цењени као права уметничка дела. Рађени су руком, по узору који је био и остао тајна сваког племена или породице. Рад је трајао често по неколико година. Њихове боје су лепе, живе и упечатљиве.

Анри IV је 1604 године одлучио да и Французи почну да производе тепихе. Прописао је успостављање краљевске мануфактуре која је тек после двадесет година смештена у стару сапунциницу. Сви теписи који су одатле изишли, били су познати под именом „Сапунциница“. Сви су имали свој стил, карактеристичан за декорацију.

Тепих је створио велику индустрију у нашем веку. Више се не ради руком већ машинском. Производе се сада разни теписи: са геометријским шабонама, оријенталним мотивима и други.

Оријент нас је први упутно и упознао са уметничком изградом тепиха, а ми их данас производимо какве замислимо.

ПЛАСТИЧНА КУЋА У ЈАПАНУ

Јапански уметник Игами верује да ће се у скорој будућности правити јевтине пластичне куће. Да би то доказао је у Киоту саградио једну кућицу са пластичним подом, таваницом, оквирима за прозоре, завесама и намештајем.

Чак је и судове у кухињи направљено од пластичне масе. При грађењу је потпуно искључено гвожђе, дрво и бетон. Игами каже да је ова кућица отпорна према пожару, потресима и влази, а лако се загрева и чисти.

И

справивши једног пријатеља до врата фабрике — директор му је казао:
— Једном речју, ви сте видели целу производњу тепиха, од а до зет. Проведени сте кроз сва одељења.
— Кроз сва. Прошао сам кроз одељења где се вуна издваја, испира, суши, боји, грбена, преде и тка. Присутствовао сам од приспећа вуне из бала до експедовања тепиха. Дакле, ја сам видео све, изузев...
— Изузев? Шта вам то није показано?

— Овце! Волео сам да видим њихово богато руно како пада под маказама...
— Ви сте драги мој или неки песник... или неки шаљивац. Али, и ја сам имао исту жељу. Добијте поново идуће године и ја ћу инсталирати један тор на нашим травњацима.

Пристизање вуне

Вуна пристиже из свих крајева света. Истог тренутка када је вагон ушао у фабрику, радници врше истоваривање бала. Издвајање вуне се врши по категоријама; и по квалитету и по боји, а њих има —

Ако је тачно...

Да ли поводом дочека Нове године или из неких других разлога тек недавно су два позната француска лекара објавила да су пронашли најсигурније и притом најједноставније средство против умора услед неспавања, као и против мамурлука. То своје средство они су већ испробавали на многим својим пацијентима у току читаве две године и постигли су изврсне резултате. А оно је заиста једноставно: три кашике меда размучене у чаши воде.

За омладинце, који не пију, препоручује се ово средство после заморних утакмица, физичких тренинга, али нарочито после дугог учења — пред испит или на сам дан полагања. По реферату — прочитаном на недавном скупу париских лекара — ово средство делује невероватно брзо. Потпуно и темељно освежење, физичко и психичко, осети се одмах без обзира на претходни замор, и одржава се неколико сати.

»БЕЛА БОЛЕСТ«

ранац конзервама меса. Узми их довољно, на пут од десет дана. За толико времена можемо прећи планину ако пожуримо.

Конзерве с месом су биле најтежа храна које сам у трентку могао да се сетим. У свој руксак натрпао сам згужану хартију. На столу сам оставио целују: „Бил и ја отишли смо на скијање. Можда се нећемо вратити за вечеру“.

Пут уз ивице провалије

Бил ми се убрзо придружио на смучарској стази. За дно својих смучки причврстио сам „пењаче“ од коже гуњана који олакшавају пењање узбрдо. Нисам поменуо Билу да је он заборавио то исто да уради.

Кренуо сам уз падину што сам брже могао, а то је било веома брзо. Ја сам некад био инструктор у смучању, а уз то налазио сам се у одличној кондицији. Бил, разнежен радом у затвореном простору, није био способан да држи корак са мном, поготову с тежким рукама на леђима. Мој план, тек упола смишљен, био је да га једноставно што брже физички исцрпим.

Дахтао је тешко, он пре но што смо савладали први успон, падину дугу километар и по, који нас је довео подножју

гледера. Погледавши уз планину од леда коју смо тек и мали да савладамо, он без даха рече:

— Да се одморимо мало?
— Одморимо? — ужаснуо сам се тобож. — Нећемо прећи преко планине пре но што почне невреме. Морамо се журити.

Пењање преко гледера ужасна је ствар за сваког оног ко коме није вичан. Бирао сам најтежи пут уз увице провалија, преко снежних мостова испод којих су зјанили бездани. Знао сам да су Билу изгледали као циновске клопке спремне да га прогутају при првом погрешном кораку.

Стално сам га пожуривао. Напред. Пожури. Нећемо успети ако идемо тако полако. Моја сопствена стратегија постојала ми је јаснија. Надао сам се да ћу га уверити да је прелаз преко планине потпуно немогућан. Бил је, међутим, показивао право чудо од издржљивости и присебности. Чак су његове невичне ноге морале већ да се потпуно здраве упорно је бауљао за мном.

Био сам почео да сумњам у успех овог „лечења“ и да страхујем од несреће која се сваког тренутка могла догодити, кад се најзад Бил сруши на лед. Тек смо били превалили

једну миљу преко огромног гледера. Дигао сам га на ноге и навалио на одмах кренемо даље. Није више могао ни да се миче. Само је одмакивао главом.

Разум му се вратио

— Можда, — дахтао је — можда је боље... да још једном размислимо... потпоручниче!

Успео сам, Исцрпљујуће пењање освестило је Била, вратило му разум. То је било тачно оно чему сам се надао. Одахнуо сам са олакшањем. Осећао сам се као лекар који је спасао свог пацијента. Али, тренутак самочестићања био је кратак.

— Задимите, потпоручниче — рече ми Бил. Пружи ми цигарету, припали је и очински ми стави руку на раме. Био сам запрепаћен схвативши да ми се обраћа мирно, нежно, као да сам дете или — душевно болесник.

А сад да мирно размислимо о свему, господине. Пут је дуг и ми не можемо савладати гледер, зар не, — наставио је. — Поред тога, то би се могло назвати дезертирањем. Не можемо тек тако напустити дужност. Зар не мислите да ћете се осећати боље кад се вратимо у логор и ви се добро испавате?

Третао сам, потпуно збуњен. Лудачко пењање уз гледер не само да је освестило Била, већ мора да га је уверило да сам ја луд. У његовим очима огледало се сажаљење. Освешћен, био је чврсто решио не само да себе извуче из опасности, већ да и мене спасе.

Трестило ми је десет минута да се повратим од запрепаћења и да се „приклоним“ његовим разлозима.

— У реду, — рекох најзад. — Можда си у праву. Можда је боље да се вратимо.

— Сад сте разумни, — повика он. Очигледно да је осетио олакшање. Тада после извесне паузе, рече ми: „Потпоручниче, ако ви то не учините, ја ово никад нећу поменути осталим момцима“. Стегли смо руку један другоме.

Бил Смит (што, разуме се, није његово право име), био је отада узор уравнотежености и постојаности. Никад више није дошао у искушење да оде кући преко гледерске планине и сигуран сам да му је било драго што то није учинио ни његов официр.

Овај догађај са снежног Гренланда Доналд Шо, данас потпуковник, сматра за један од својих најубудљивијих доживљаја из година рата.

Напустили смо се на усамљеној арктичкој станици четири месеца — свега једну третину наше смене — кад сам схватио да Бил Смит може да нам постане озбиљан проблем. У његовој сва већој потиштености и нервози наслућивао сам могућност и опасност нервног слома.

У „леденом затвору“

Била је то ратна зима 1943 године, и ја сам, тада двадесетогодишњак, тек био про изведен за потпоручника. Ова мала, богута леђа ваздухопловна метеоролошка станица у Аноретоку, на југоисточној обали Гренланда, била ми је прво командно место. Разумљиво је онда што ми је изванредно било стало до тога да шеснаесторици људи који су ми били поверени докажем да нисам „жутокољунац“, тек изашао из школе за официре, после обуке од три месеца. Као ветеран из многих арктичких операција, био сам поносан што сам унапређен за официра специјално због тога да би ми се могла поверити команда ове усамљене арктичке станице. Али, како да у потпуности испуним задатак ако Бил, један од наших најбољих радиста, нервно крахире.

Бил је по природи свог посла био у већој нервној напетости од осталих чланова посаде. Прикован за свој апарат осам часова дневно, без једног дана одмора, он је ретко имао могућности да се „издува“ чистије снег или носећи угаљ као што су то остали чинили. Потпуно сам, то то преко читавог дана, имао је времена да размисли о нашој мучној изолованости. Кад није био на дужности, проводио је време лежећи на својој постељи и буђећи у таваницу.

Сви смо се ми налазили као у неком затвору из кога се никак није могло побегти. Испред нас залеђене воде Данског Мореуза, иза нас ледом покривене планине Гренланда и гледер велик као половина Сједињених Држава. Ни у једном правцу нисмо могли да одемо ни пуну миљу, а да већ не наиђемо на опасне, излазничке ледене провалије.

На несрећу по мене и моје нерве, ја сам на једној ранијој арктичкој станици имао прилику да видим како се један човек повлачи у себе, баш као што је Бил сад чинио. Најзад је тај човек потпуно помахинтао и стао да напада сваког кога би срео Била су

потребна три човека да га савладају, навуку му лудачку кошуљу и стрпају у авион.

Шта ако се и с Билом то догоди? Ми нисмо имали ни лудачке кошуље нити погодан простор где би слетео авион који би га однео са Гренланда. А Бил је био велик и јак. Шта да радим с њим ако погуду? Да га окујем? Један велани лудак у нашој малој бази био би потпуно неподношљив.

Погледах га. Очи су му биле лудачки исколачене.

Крајем фебруара, недељу дана пошто су нам из авиона бацили прву пошту, Билово стање се погоршало. На све нас пријем писма из далеког света утицао је некако депримирајуће, али Бил је био потпуно сломљен. Престао је да једе и разговарао је само службено.

Криза је дошла неколико дана касније. Седео сам потпуно сам у заједничкој трпезарији кад Бил уђе носећи неке радиоопоруке.

— Потпоручниче, — рече ми он.

Погледах га. Очи су му биле лудачки исколачене.

— Потпоручниче, могу ли да говорим с вама?

Срце ми је узбуђено дупла. Климих главом. Хистерича које сам се толико дуго плашио, најзад провали из њега: — Морам да одем одавде, — викао је. — Не могу да издржим. Морам да идем кући — бризују је у плач и стао нешто неразумљиво да муца.

— Али, Биле, — рекох колико сам могао мирније — знате да је то немогућно. Наилазимо се хиљадама миља далеко од света. Чак нас и од главног штаба у Квонсету дели 200 миља, и да би се тамо стигло треба прећи гледер и планине.

— Гледер! Прећи ћу преко гледера! Одлазим, и не покушавајте да ме задржите.

Прва мисао ми је била да га ударим и да га тиме освестим. Али, уместо тога рекох:

— Причекај мало, Биле. Идем и ја са тобом.

Оклевао је један тренутак. Искористих то оклевање.

— Чуј, — рекох му. — Ником досад нисам казао, али и ја сам сит овог проклетог места. Усто, ја знам пут преко ледене планине. Ти га не знаш. Хајдемо заједно.

Његова сумња трајала је само секунд. А затим је загрљао мамац.

— У реду, — промрмљао је. Брзо сам му дао упутства.

— Обуши теренско одело. Отиди у складиште и напуни

Зочи бљаји Бима и Бума

ПАНЕЛ 1: ОВО ЈЕ МАГНЕТ ЗА ПСЕ! АКО ГА ПРУЖИТЕ ПРЕМА НЕКОМ ПСУ, ДОЊИ ЋЕ ВАМ ИАКО ГА НЕ ЗОВЕТЕ!

ПАНЕЛ 2: ПОВЕРОВАЌУ ТЕК КАД ГА САМА ИСПРОБАМ!

ПАНЕЛ 3: ЧУДНО! КО БИ РЕК'О ДА МАГНЕТ МОЖЕ ДА БУДЕ ТОЛИКО МАГНЕТИЧАН?

ПАНЕЛ 4: НАУКА СТАЛНО НАПРЕДУЈЕ!

ПАНЕЛ 5: ЗНАТЕ, АКО БИСТЕ СЕ ОПЕКЛИ СА ИНСПЕКТОРОМ...

ПАНЕЛ 6: СЈАЈНО! ТО ЈЕ ИДЕЈА! НИСАМ ЗАБОРАВИЛА ДА МИ ЈЕ ЈЕДНОМ ПОДАВАЛИ КАД СМО СЕ ОПЕКЛИ!

ПАНЕЛ 7: ОВО ЈЕ МАГНЕТ ЗА ПСЕ! ВЕРУЈЕТЕ ЛИ ДА ОН ПРИВЛАЧИ ПСЕ... НЕ МОРАТЕ ДА ИХ ЗОВЕТЕ!

ПАНЕЛ 8: ПЕТ СТОТИНА ПРЕМА СТОТИНАМА! ДА ЈЕ ТО ЛАК!

ПАНЕЛ 9: НЕКО ВАС ЈЕ ПРОПИСНО НАСАМАРИО! ХА! ХА! ХА!

ПАНЕЛ 10: НЕ БУДИТЕ ТОЛИКО СИГУРНИ, ИНСПЕКТОРЕ! МОЖДА ОВАЈ МАГНЕТ ИМА УСПОРЕНО ДЕЈСТВО!

ПАНЕЛ 11: ТРЧИТЕ МОМ БРАТУ, АЛ' НЕМОЈТЕ МУ РЕКИ ДА САМ ВАС ЗА ПОСЛАО! КАЖИТЕ САМО, АВРК! АВРК! И ОН ЋЕ РАЗУМЕТИ!

ПАНЕЛ 12: ХА! ХА! ХА! МОРА ДА ЈЕ ТО МАГНЕТ ЗА ФОКЕ! СРЕЋА ВАША ШТО НЕ ПРИВЛАЧИ ДИВЉЕ МАЧКЕ!

ПАНЕЛ 13: НЕ БИ СЕ ТИ СКРИВАО ДА ТО НИЈЕ ТВОЈЕ МАСЛО!

ПАНЕЛ 14: АВРК! АВРК! ШТА?

ПАНЕЛ 15: КАД ИСТРЕСЕШ ИЗ СВОЈЕ КАСЕ 500... ТЕК ОНДА ЋУ ТЕ ПУСТИТИ! ЗАР МИСЛИШ ДА ЈА ИМАМ НОВЦА ЗА БАЦАЊЕ НА ОПЕКЛАДЕ?

Једина врста

У целој Јужној Америци постоји само један претставник породице медведа. Он живи јужно од Екватора. Тврди се да су ти медведи вегетаријанци. У исто време то је једина врста медведа на свету која има беле колутове око очију. Због тога их неки називају медведима-цивицима. Ти медведи тешки су око 100 килограма.

КУПО ЗАДОВОЉСТВО И СЛАВА

Браманец Масидија Дни из Бомбаја, чувен је по томе што има најдуже бркове: 190 сантиметара! Али, та слава га прилично кошта, јер годишње мора да утроши доста новца да би очувао леп изглед свог „украса“.

АМАЈЛИЈА НЕ ПОМАЖЕ...

Једна италијанска фабрика, која поред осталих ситница производи и мале амајлије које шофери радо купују и стављају у своја кола, недавно је направила и једну необичну лутку. Чим шофер почне да вози брзином од преко 100 километра на час, из лутке се зачује глас: „Ја не одговарам за последице!“

СПЕЦИЈАЛНИ ЗАХТЕВ

У граду Еурека у САД неки Џоџ Темпл, кројач, умро је, али је тестаментом завештао велику суму новца фонду за подизање новог споменика Бетовену у градском парку. Међутим, новац се може добити једино у случају ако Бетовен на споменику буде имао беспрекорно испеглане панталоне, а не без шави — како се раније носило.

Била је прва

И поред тога што „лежи“ на мору, Северни пол досад није освојен ниједним бродом, односно ма којим пловећим објектом. Тек је подморница на атомски погон „Наутилус“ прошла испод њега 3 августа 1958 године.

ТРОПСКИ ПЛОДОВИ У ЦАРСТВУ ЛЕДА

Исланд је земља највећих противуречја на свету. Саздан је на супротности поларног леда који покрива готово шестину површине овог острва и огња из земљине утробе који на знатној површини чини живот немогућим пређеши сав биљни и животињски свет. Четири огромна глечара са површином од 15.000 квадратних километара покривају средишни део острва. Ту нема живота услед неподношљиве хладноће и вечитог леда. Али Исланд је поеникао на падинама вулкана ко

топлоте и омогућују бесплатно и идеално хигијенско грејање.

Највећа особеност овог острва противуречности је свакако велика плантажа тропског воћа и плодова која се простире недалеко од Крусивика. Ту рађају крупније банане и укусније наранџе него у земљама Средоземља и јужних мора. Преко 10.000 килограма паре створене на температури од 100 степени за-

ји су дали живот толико чувеним гајзирима. У њиховој близини житко благо непрестано кључа, мирис сумпора се шири надалеко, животиње умиру од жеђи и глади на тлу претвореном у пепео, а реке избацују упола скуване рибе. У средишњем делу острва вечити лед и огњак живе загрејени у необичном противуречју.

До пре једног столећа Исландци су обрађивали широка прострства острва а њихова поља су давала обилан плод. Тада се догодила страховита ерупција вулкана Аскја. Река лаве од 12 километара избацила је највећу до сад познату количину течних усјаних материја. У овој катастрофи страдало је 80 отсто коња, толико исто оваца и преко једне петине становништва острва. Данас се око Аскје простире највећа пустиња лаве на свету, Одалдахраун. Ова катастрофа оставила је Исланду у наслеђе његову највећу особеност: гејзире. Велики гејзир избацује млазеве кључале воде од 250 литара у секунду чија температура достиже 120 степени. Захваљујући тој изузетној топлотној енергији Рејкјавик је јединствена престоница на домаку пола која не зна за огњишта, пећи, дим и димњаке. Небројени извори вреле воде дају Исландцима обилне

грева за један час стотине килограма који шаљу благотворну топлоту стакленим баштама. У тим лилипутанским тропским оазама недалеко од пола, расте дуван и сазревају банане, кактуси, наранџе, парадајз. Од јануара до децембра најживописније и свеће шири опојне мирисе.

Природа је овом необичном острву ударила још један печат благонаклоности. Воде Исланда претстављају најбогатије ловиште риба на свету. Вредни Исландци су ово искористили. Саградити су најбоље опремљену флоту рибарских бродова на свету и од јуна до септембра њихових 25 највећих фабрика за прераду риба примају по петнаест милиона килограма харинге дневно. Рибље уље се преноси у Немачку где се преображава у маргарин, отпаци се носе у Холандију, а рибље конзерве у Финску, СССР и земље северне и централне Европе. Моруна претставља друго „исландско злато“. Осушена, усољена или замрзнута она се извози у СССР, Америку, Португалију, Шпанију, Италију и Грчку. Реке и језера Исланда су препуни јегуља и пастрмки а посебну страст исландских рибара претставља лов на китове који у њиховим водама достижу највеће размере.

Број им се не зна

Просто је невероватно којом брзином се множе инсекти. Сматра се да мува-женка може да снесе око 500 јаја у току једне сезоне. У року једне недеље, после „рођења“, развије се „одрасла мува“. Свака нова женка после недељу дана може да снесе опет 500 јаја. Када би се сва јаја излегла и све муве преживеле, онда би једна мува, тј. она прва, могла да стекне у току једне једине сезоне 200.000.000.000.000.000 наследника.

МЕСЕЦЕ А НЕ ЧАСОВЕ

Бетовен је имао неког врло богатог, али уједно и неталентованог ученика. Једног дана Бетовен изгуби стрпљење и рече ученику:

— Са часовима које вам дајем не могу да учиним ништа; вама бих морао да дајем месеце а за то немам времена.

КАО ДА ЈЕ САМО ТО ДОВОЉНО!

У једној продавници музичких инструмената у граду Линколну, у Небраски (САД) истакнут је следећи савет: „Свако може да постане велики уметник. Купите само трубу или виолину! Тако су почели и Луис Армстронг и Крајзлер“.

НЕЗАХВАЉНИ НАСЛЕДНИЦИ

Богати особењак Ђузепе Пити умро је у 72 години у Милану. У тестаменту је назначио своју последњу жељу — свој новац поделити је тројици јединих фијакериста у граду. Срећни наследници убрзо су се ослободили коња и фијакера који су им донели богатство и купили — такси аутомобиле.

У зору првог дана лета

Народи који су живели у Енглеској пре много векова означавали су огромним стенама правац одакле се рађало сунце најдужег дана у години. У близини села Стоунхенџа још стоји циновска капија од стена. Када се кроз њу погледа из одређеног угла она тачно „урамљује“ сунце у зору првог дана лета и ниједног дана више, јер се оно већ полако помера.

СТРАШАН ПОСАО

WALT DISNEY

БИМЕ МИ ДОСТА ОВИХ НЕКОЛИКО ГРАНЦИЈА!

ХЕЈ! ПУСТИ НАС ДА СИ БЕМО!

ГДЕ СМО? ШТА СЕ ТО ДОГОДИЛО?

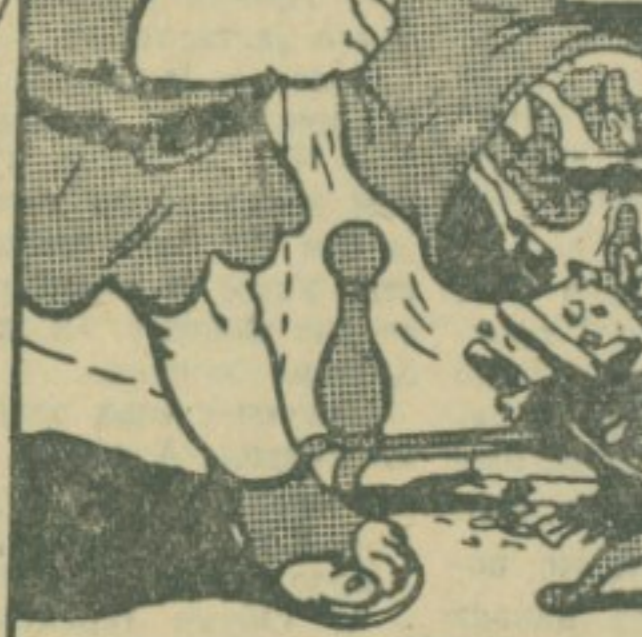
ШИН НАС ЈЕ СТАВИО У СВОЈ ШАК СИ ГУРНО НАС НОСИ У СВОЈ ДВОР!

У ПОМОК! У ПОМОК!

УЗАЛУД ВИЧЕШ, ДУМБО! ОН НАС НЕ МОЖЕ ЧУТИ!

ЕХ, САД КУ ЗАПАЛИТИ ДОБРУ БАТРИЈУ!

ЈА ОИ ЗАРОВИ БЕ НАС!

Ведро небо
Зашло Сунце
Месечина мека
А веселе бурно тече
К'о голема река

„А веселе бурно тече“

У приватном животу човека свадба је једно од највећих весеља. О свадби и сватовима говори се у народним причама и песмама, о њима певају песници уметници, о њима се пише у делима светске књижевности, оне су биле тема сликара и композитора.

Овде ћемо се осврнути на свадбене обичаје који су владали у нашој прошлости, а који су се и до данас задржали у разним облицима.

Као што је познато има много народних обичаја и то готово за сваку прилику у животу човека. У временима када се није знало за позоришта и биоскопе ти обичаји били су нека врста забаве. Али, они су пуни и празноверица, гатања и многих сличних елемената који су остаци тамних векова када су људи били немоћни пред природом и појавама које се у њој збивају. Разуме се, у тим обичајима има и доста штетних ствари. Нејака деца су се женила старијим девојкама да би се дошло до мираза или радне снаге, а тиме и до повећања имања. Из истих разлога долазило је и до женидбе између момка и девојке, нако се они нису волели итд.

Кроз све те обичаје виде се економске, политичке и културне прилике у којима је наш народ живео и које су га притискивале и нису дале да се развије она стваралачка снага народа. Свдбени обичаји ките елементима тамне прошлости.

Овај напис илустрован је сликама Станоја Војовића, наставника, које је прикупио путујући по земљи. На једној слици види се шопска млада из села Шипковице са планине

Плачковице у свадбеном костиму и са берданом разног металног новца. Друга слика приказује човека који у име младожењино иде по селу и позива људе у сватове. Уза се он носи и буклију (чутуру) из које наздравља, а позвани га даривају и он те дарове носи собом, па кад се врати преда их у младожењин дом, а нешто и он добије. На овој слици приказан је позивар из села Медвеђе код Трстеника. У свадбеним обичајима поред осталог говори се и о уроку младеца. Урок је заблуда старијих времена. Да не би дошло до урока ставља се, најчешће, на чело младожењиног коња, поред пешкира и кита цвећа, и једно огледалце. Слика је из северноисточног дела Босне. На четвртој слици виде се две младе из околине Тузле како носе дуваке којима се прикрива лице. Дувак је такође остатак прошлости. По неким писцима њиме је млада сакривала своје лице како Турци не би видели да ли је девојка лепа или ружна, јер су лепу често на друму отимали од сватова.

Овде ћемо навести неке свадбене обичаје у бившем кнежевачком округу у Србији како их описује наш стари и значајни писац Милан Ђ. Милићевић. Ти обичаји једним делом карактеристични су и за друге крајеве.

Огледи

„Младожењин отац позове своје сроднике и пријатеље, испече прасе, или јагње, а свекрва намеси толико хлебова да се може напунити једна врећа. Уз то иде и један аков вина, и један ракије, а свекрва умеси и један особити колач, на који се метне кита поднизана новцима и једну погачу.

Све се те ствари натоваре на волујска кола, па се онда иде девојачком дому, а успут гајдаш свира. Проводација иде

путем напред. Пред свим тим иду и певају две девојке које се зову певнице.

Дошавши кући девојачкој, први улази проводација, а за њим остали. И ту обично затеку више друштва. Поседају за совру, и почну јести и пити. Ту се домаћини договоре и

с хлебом и печење. Кад с тим иду у кућу, он рекне: „Благословите!“ На то сви одговоре: „Бог да благослови!“

Ту вечерају, ноће и остају до сутра после подне. Тада пак млада укушка волове, и свекар, са својима, одлази кући. Сав

ШОПСКА МЛАДА ИЗ СЕЛА ШИПКОВИЦЕ СА ПЛАНИНЕ ПЛАЧКОВИЦЕ.

погоде шта ће ко за свадбу овај обичај зове се огледи. На купити и донети. Кад се то огледи не долази младожења.

Свдба

Свдба се почиње у петак увече. Војводе донесу барјаке младожењиној кући, па се враћају сваки својој кући. У суботу се скупе четири девојке, узму пуно сито цвећа и младожењину кошуљу, попу се

КАО „ДОБРА ВИЛА“ ИЗ БАЈКЕ...

Збило се баш као у бајци — „добра вила“ наградила је добро дело. На железничкој станици у Ослу, шофер Ајерт Рогнерут био је сведок веома непријатне сцене: један његов колега жучно је одбијао да вози једну стару, пристојног нагледа жену која је имала прилично велик пртљаг. Коснут неучтивим понашањем свога друга, понудио је старици да је он одвезе до куће и чак јој је сав пртљаг унео у стан. Старица га је тада замолила да отсада долази по њу сваке недеље у одређено време. Ту скоро желела је да је одвезе у околину Осла до једне мале виле. Позвала га је да му покаже кућу. Шофер је са задовољством разгледао две собе, кућу и башту. А кад му је она рекла: „Ако вам се допада, кућа ће отсада бити ваша“ — није веровао својим ушима. Сада више у то не сумња, јер се у његовим рукама налази тапија на имање које вреди 30.000 круна.

ОГЛЕДАЛЦЕ НА ЧЕЛУ МЛАДОЖЕЊИНОГ КОЊА

на дрвљаник и ту вију венац и певају. Кад венац исплету слазе с дрвљаника, и једна метне сито на главу, па тако уђе у кућу. То бива још у зору, у суботу. А увече тога дана скупе се сватови и тек кад се добро смрачи полазе девојачкој кући. Тамо седе док не сване. Кад сване брат изведе девојку и преда је деверу. Девер јој да нову обућу, оставивши и какав новац у обућу.

После овога иду на венчање, па се опет враћају девојачкој кући. Ту ручају и седе до после подне. Ту млада дарује све свате. Што претече дарова, стрпа се у две вреће па њих натоваре на коња, кога мора јахати свекар. Млади доведу коња те га она узјаше, ставиши најпре на једну столицу, коју потом сву исцепају секиром. Мати вођевине раздаје сватовима хлебчиће, који се зову колачи. Вођевина седећи на коњу окуси мало ракије, а што остане она излије преко себе натраг. Одатле крену и младинога коња до пола пута води њезин брат. Чим дођу до пола пута, младожења и момак отрче кући, узму крчаг с ракијом и изађу пред сватове. Ту пију, па онда иду даље кући. Свекрва их чека пред вратима на столицу. Сватови певају. Нарочито нађени шаљив човек коме је дужност да шалом весели сватове, ухвати коња за улар и три пута обиђе млада свекрву. Кад то учини, даду млади накољче, које она пољуби три пута, подигне увис и преда га. Сад јој даду сито у коме има мало пшенице и вуне. Она најпре просеје пшеницу, после почесља вуну и тек тада слази с коња. Чим сиђе, здрави се са свекрвом, која је паше неком подвезицом од које један крај остане дужи, да за њега поведу младу унутра. Младожења стоји до прага у кући и размазавши на прсту меда, даје га млади да окуси. Свекрва сад поведе снаху три пута око ватре и после се већ седа за вечеру.

Сутрадан доносе гости част: погаче, хлеб, печење и друго.

Мали гости

Кад прође недеља дана, долази младин отац у госте, те се ту веселе, па онда одведу младу очиној кући где она остане недељу дана и после долази за њу свекар те је води.

Велики гости

Кад прође година дана, онда иду пријатељи један другом у госте и седе по три дана. Тек се то сматра као крај свадбе.

ЖЕНЕ С ДУВАКОМ НА ГЛАВИ

(Сликама: Ст. Војовића)

ПОЗИВАЊЕ НА СВАДБУ — СЕЛО МЕДВЕЂА КОД ТРСТЕНИКА.

КАО ПРИЧА:

ПАС И ДЕТЕ

У селу Иере, крај велике ратне француске луке у Средоземном Мору — Тулона, одиграо се пре извесног времена један догађај који је необично узбудио не само тај крај већ и читаву француску јавност.

Када је звона старе сеоске школе објавило свршетак поподневног рада неколико малишана — основаца наставило је са прекинутом игром „жмурке“ у великој башти цвећара Албера Милеа. На челу групе био је мали домаћин Рејмонд, седмогодишњи Милеов синчић.

У дворништу крај куће цвећар је журно везивао у китице позно јесење цвеће да би га још исте вечери однео на тулонски аеродром одакле је ујутру требало да буде пренето у Париз, а затим даље у Лондон. На веселу грају малишана која је допирала из простране баште нико није обраћао пажњу, па тако нико није ни приметио када се граја стишала и са сутоном, који је већ био почео да се спушта, завладала потпуна тишина.

Али тишина није дуго трајала. Прекинуо ју је узнемирени лаваж домаћег пса Дикина, везаног ланцем за његову штенару, на тераси испред куће. У одмах затим његово урлање и завијање.

Цвећар није имао времена да се бави много својим псом, старом „скитницом“ дуге црнобеле длаке и дугих клемпавих ушију. Довикнуо му је само два-трипут, да се умири. Међутим, пас не само што се није стишао већ је још жешће стао да урличе и да се пропиње покушавајући да се отргне с ланца.

Ни грдња није помогла. Пас је просто био запенушио од урликања и лајања тако да га је Миле, да би га умирио, одвезао. На то је пас као стрела полетео у башту не престајући да урличе и да лаје. Миле је пошао да види шта се то догађа у башти, поневаши собом батериску лампу пошто је мрак већ био пао.

Видећи свог господара пас му је потрчао у сусрет не престајући завијајући. Потрчао је и Миле за псом који га је у неколико скокова довео до старог баштенског бунара, прекривеног даскама и сламом. Укућани су престаји да га употребљавају још давно, после несреће, када се у њему случајно удавио стари Миле, цвећарев отац...

Пас је скочио на размакнуте плесиве даске и дахнувши стао да цвиле. Миле је пришао разгратио сламу и лампом осветлио бунар дубок о-

ко двадесетак метара. Одједном, пребледео је као смрт. Из црне воде на дну бунара вирила је једна детиња главица и мале руке које су, то се под снопом светлости батериске лампе јасно видело, грчевито стезале две металне полуге што су вириле из зидова бунара. Са ужасом је Миле утврдио да је то његов синчић Рејмонд који се весело играо „журке“ у башти са својим друговима.

Отац, иако престрављен, довикнуо је синчићу да се још чврсто држи и да се не плаши док се он не врати. Запомажући, Миле је потрчао кроз башту док је верни Дики остао код бунара уз тужно завијање.

Случајно је у том тренутку наишао на свом веломотору један млади зидарски радник после посла на грађењу неке оближње куће. И он је потрчао за уплахиреним оцем. Одмах је прибрано затражио конопца који је вешто и врло брзо привезао за једно стабло близу бунара. Затим, пошто је скинуо капут, смело прескочио ниску зидану ограду бунара, почео је да се спушта у његову ледену дубину. Малишану је стално говорио да се ништа не плаши. Већ изнемоглим и цвекотавим гласићем мали је вапио за помоћ, јер му се руке коче и не може више да се држи.

У то се смели зидар већ био спустио до воде. А онда је једном руком дохватио малишана и поставио га на своје раме рекавши му да га држи око врата. После овога почео је да се пење, да се пуже уз конопца одуспирајући се ногама о влажне бунарске зидове.

Требао је уложити надчовечанске напоре да се извуче из уског бунарског гротла. Пуних двадесет минута трајало је пузање овог смелог младог човека који је поред свих напора налазио још речи да забави и охрабри малишана на свом рамену.

Узбуђени отац и мати, обоје у сузама, прихватили су спасиоца и свог малишана, док је Дики цвилење заменио радосним кентањем. Свог малог и до костију мокрог и промрзлог малог господара, чије је вапаје из бунара само он чуо, лизао је топлим језиком, да би га угрејао.

Сутрадан слепо се читаво село у дом Милеових. Дечак је, пуким случајем остао неповређен при страшном паду. По подне су пристигли и новинари из Тулона, Марсеља и Нише, а сутрадан авионом чак из Париза. Малишан се, играјући „жмурке“ несрећно оклизнуо и пао у бунар. Његови другови, мислећи да је отишао кући због сумрака и сами су се разишли.

WALT DISNEY УСПАВАНА ЛЕПОТИЦА

ДРАГА, СТАРА СТВОРЕЊА... КАКО СУ МЕ САМО НЕ-СПРЕТНО ПОСЛАЛЕ ОД КУЋЕ! МОРА ДА НЕШТО ПРИПРЕМАЈУ!

ДАНИМА ВЕЋ НЕШТО ШАПУЋУ И ДОГО-ВАРАЈУ СЕ...

ТО ЈЕ СИГУРНО У ВЕЗИ С МОЈИМ РОЂЕН-ДАНОМ!

ЗА ТО ВРЕМЕ У КУЌИЦИ ЦВЕТАНЕ, СВЕТАНЕ И ВЕДРАНЕ... ЗАМИСЛИТЕ! ШЕСНАЕСТ ГОДИНА! КАД СЕ СПУСТИ НОЋ БИЋЕ ЗАУВЕК ОДЛОБОЂЕНА СТРАШНОГ ПРОКЛЕТСТВА!

ДАН КОЈИ СМО ТОЛИКО ЧЕКАЛЕ!

УСКОРО ЋЕМО МОЋИ ДА ЈОЈ КАЖЕМО ДА НИЈЕ СЕОСКА ДЕ-ВОЈКА РУ-ЖИЦА, ВЕЋ ПРИНЦЕЗА ЗОРАНА!

СВЕ НА СВЕТУ БИХ ДАЛА ДА ВИДИМ ИЗ-РАЗ ГРАДАНИ-НОГ ЛИЦА КАД УВИДИ ДА СМО ЈЕ НАДМУДИЛЕ!

У ТОМ ТРЕНУТКУ, У ГРАДАНИНОМ МРАЧНОМ ЗАМКУ... ВРЕМЕ ЈЕ ГОТОВО ИСТЕКЛО! ПРОНАЂИТЕ ГДЕ СУ САКРИ-ЛИ ТУ ПРОКЛЕ-ТУ ДЕ-ВОЈЦИ-ЦУ!

У МЕЂУ-ВРЕМЕНУ... МОЈЕ ДРАГЕ ТЕТКЕ СМАТРАЈУ МЕ ЗА ДЕТЕ... НЕ ЖЕЛЕ ДА ИКОГ УПОЗНАМ... А ЈА ТОЛИКО ЖЕЛИМ ДА...

ХУУУ?

ОХ, ДА УПОЗНАМ НЕКОГ КАО ШТО ЈЕ ОНАЈ О КОМЕ САМ САЂАЛА... ВИСОК... И ЛЕП... И РО-МАНТИ-ЧАН!

ЗАР ТО МОЖЕ БИТИ... ДИВНА ДЕВОЈКА УСРЕД ОВЕ ПУСТЕ ШУМЕ?

НАСТАВИЋЕ СЕ

ОРАО—РАТНИК

3 а време грађанског рата између Севера и Југа Америке један орао назван „Стари Ејб“ постао је чувени херој. Заједно са војницима провео је три године. А када се врати из рата триумфално га је поздравила цела нација. Маса света су се сакупљале по улицама да га бар виде. Новине су пуниле ступце његовим подвизима. А песници су чак и песме певали у његову част.

Које су стварне чињенице о „Старом Ејбу“? Узет је из једног гнезда поред река Чипава, у држави Висконсин. Припитомљен је за неколико недеља. Када је избио грађански рат продат је осмом пешадиском пуку из Висконсина. Убрзо су га сви заволели и из милости назвали „Стари Ејб“ по имену претседника Линколна.

Једном, када је пук улазио кроз капију неког логора, орао је залепршао својим великим

крилима и од замаха се разви. Тај звезда на кољу. Тај случај изазвао је велико узбуђење међу присутнима. Направљен је нарочити штит у облику америчког националног грба са пречагом на врху да би стајао „Стари Ејб“. На њему је у току три године орао прошао кроз готово све битке у којима је учествовао

осми пешадиски пук из Висконсина, назван по њему Орлов пук. Стари Ејб је учествовао у седамнаест битака и у двема био чак лакше рањен непријатељским метцима. Када би гранате фижукале и дим барута био најгушћи орао би широко своја велика крила и кричао. Његов глас је бодро војнике и они

су са удвојаченом храброшћу кретали напред.

Јужњачки генерал Прајс је једном приликом узвикнуо: „Више бих волео да заробим Старог Ејба него читав пук северњака“.

Када се 1864 Орлов пук вратио у град Медисон, Ејб је био већ прослављени херој. На јавном скупу, који је том приликом одржан, орао је предат на чување држави Висконсин. Добио је засебну собу у Капитолу. Живео је још седамнаест година.

Стари Ејб је доживео још један триумф. Када је изложен на великом сајму у Филаделфији 1876 године око њега се данима окупљала гомила света и дивила његовој достојанственој и озбиљној појави.

Када је 1881 угигнуо, његово тело је препарирано и смештено међу остале ратне трофеје у Капитолу државе Висконсин. Нажалост, 1904 године зграда је изгорела а са њом и остаци Старог Ејба.

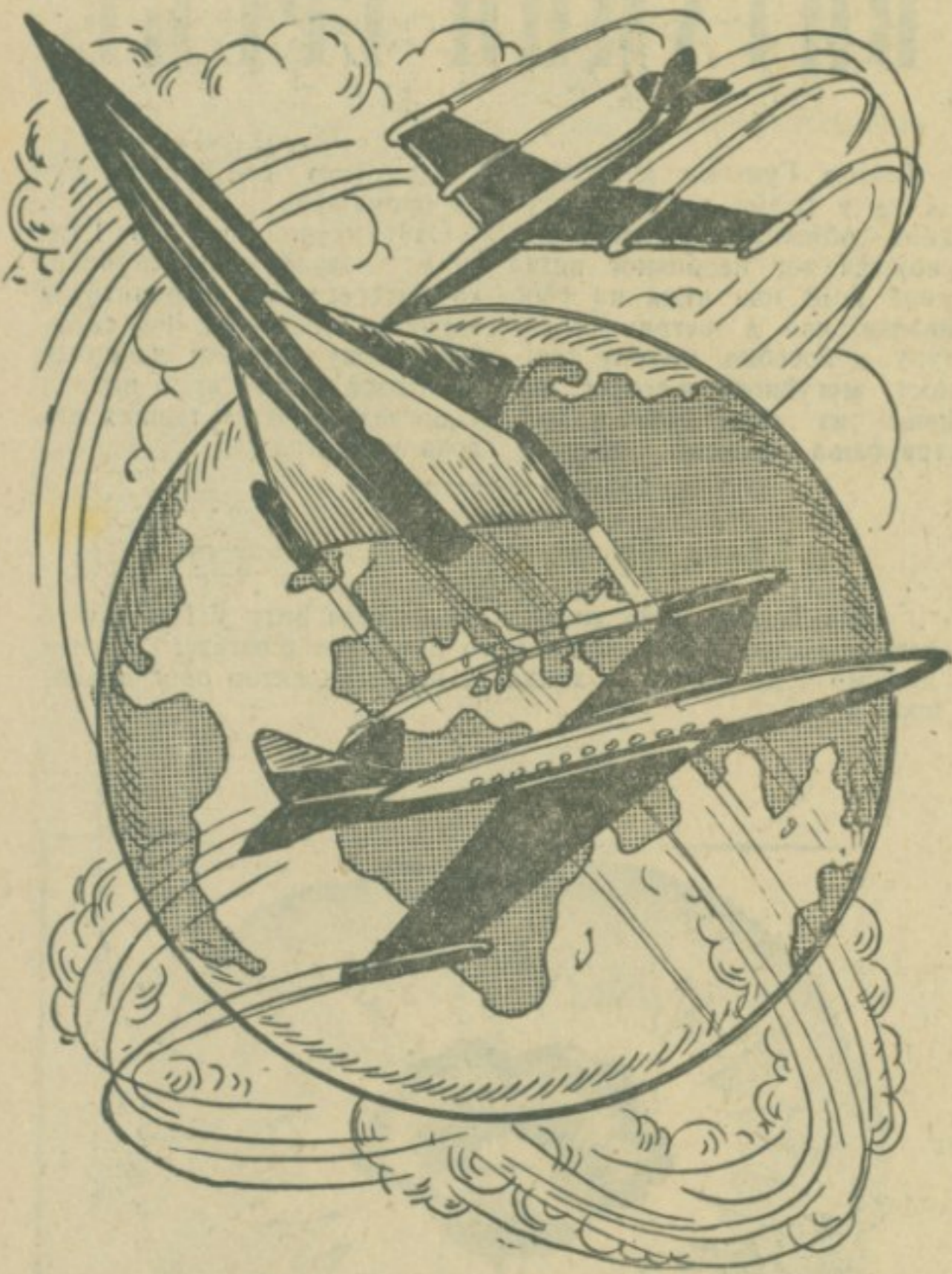
Гретина рента

Праву сензацију изазвала је у Холивуду вест објављена у једном тамошњем листу да Грета Гарбо, прослављена филмска уметница живи сада од ренте. Издаје „свега“ 290 станава а покуповала их је током своје филмске каријере.

Грдна штета

Француска влада је објавила да су разни илегални трговци и фабриканти вештачких и криумчарских алкохолних пића нанели штете Француској само у прошлој години у износу од 100 милијарди франка.

Човек у ваздуху

и већ постоје пилоти који су прешли Атлантик по више стотина пута а да притом нису доживели ни један једини незгодан лет.

Колико је летење узело маха видеће се по једном податку који је карактеристичан за земље западне Европе. У Међународном друштву за ваздушни саобраћај налази се 85 појединачних националних ваздухопловних предузећа. У 1957 години, 3.500 њихових великих транспортних авиона прешло је 2 милијарде километара повезујући 3.000 вароши. Исте године они су превезли 65 милиона путника и 830 милиона тона робе. За једанаест протеклих година ваздушни саобраћај се упетостручио, а 1957 први пут је авионима превезено преко Атлантика исто толико путника колико и бродовима. У ваздушном саобраћају изнад океана осећа се, у извесном смислу, закрченост као и на улицама великих градова. Ваздухом све више светле нови модели са новим националним ознакама, јер ослобођени колонијални и полуколонијални народи не желе да велика предузећа њихових дојучерашњих господара и даље збирају приходе са њихова тла, Египат, Ирак, Либан, Јордан, сви имају своја предузећа. Блиски и Средњи Исток напуштају своје древне камиле и изнад песковитих пустиња ваздух парају авионска крила.

Валдорф Асторија, Крајслер, Метрополитен лајф и највеће хотелијерске мреже у Јужној Америци, одлучио је да избори све ваздухопловне линије северног Атлантика и да наместо њих успостави само једну, своју линију. Да би то постигао, прво је откупио акције и на тај начин уништио самосталност предузећа као што су „Лангра“, „Европјас национале де Колумбија“, „Ла компанија мексикана“, „Ваздухопловство Бразилије“ и мноштво малих друштава. Затим се дуго носио са другим аме-

ричким трустом по величини, ТВА, али је на крају са својим непријатељем закључио споразум. ТВА је задржао монопол над америчким континентом, и обавезао се да неће конкурисати њему изнад Атлантског Океана. Одмах после тога овај амерички краљ авиације наручио је 18 великих млазних авиона и потписао чек на 126 милијарди франака за осигурање путника у току целе године унапред, од октобра 1958 до октобра 1959.

Али, оставимо настрану трговачки момент. Чињеница је

да се човек ослободио страха и све чешће и радије улази у млазни путнички авион. Велики транспортери сада примају по 180 особа, а даљим развојем технике и саобраћаја апарати ће постати праве грдосије. Упоредо са величином повећава се и брзина. Један конструктор фабрике „Локид“ завршио је, кажу, пројект путничког авиона који ће прелазити 5.000 км. на час и пловити на висини од 120 километара.

он га је својим крзном стао да греје.

Рањена животиња се убрзо опоравила. Али и када је могла већ да стане на ноге, њен друг у невољи је није напуштао. Био је везан с њом великим пријатељством тако да су постади нераздрожни. Срндаћ се потпуно припитомио и не показује нимало жеље да напусти фарму и свог пријатеља.

чији која је била висока једва 110 сантиметара. После овога девојчица је за шест месеци израстала седам сантиметара. Доктор Ли је наставио са овим експериментима. Све више долази до закључка да није неосновано мишљење да убудуће неће бити више мисних људи. Уз помоћ медицине људи ће овај недостатак, изгледа, моћи да уклоне.

Пас негује срндаћа

Пре неколико дана код места Алпах-Дорф у Швајцарској један млади срндаћ налетео је на сеоском путу на једног бициклисту. Престрављена овим сусретом и сударом животиња се свом снагом бацила у болничаву ограду крај пута и тешко се повредила. Остала је да лежи све док није наишао један сељак из тог места. А он је на леђима пренео рањеног срндаћа до своје фарме. Сместио га је у шталу где се одмах нашао и његов веран пас, велики „овчар“, који је радо преузео улогу неговатеља. Облизавши му прво ране,

Олакшање домаћицама

Прање судова је свакодневна тежба за домаћице. Брисање судова такође није пријатна ствар. Међутим, како се знана је, совјетске жене више неће брисати судове. Пре извесног времена у совјетским фабрикама почела је израда тањира, чаша и другог прибора који су обложени једном пластичном масом произведеном на основу органских једињења сицилијума, а она има то својство да не задржава воду. Судови направљени од овог материјала остаће после прања као обрисани.

Рониоци

Ова два рониоца из екипе научника који истражују поларну област, спремни су да се спусте у морске дубине испод дебеле коре леда да би тамо вршили испитивања. Пре спуштања у ледене дубине они пробају апарате за дисање под водом.

Неће бити малих људи

Калифорниски лекар доктор Ли направно је следећи експеримент: из тела неког свог тек преминулог пацијента извадио је хормоне и убризгао их некој једанаестогодишњој девој-

Сваког дана пре шест часова по подне на терасе париског аеродрома Бурже окупља се по неколико стотина посматрача. Њихове радознале очи упрте су у блештави правоугаоник на земљи који стварају рефлектори овог узлеташта. На средини необичног, светлог телиха, почива огромна „цигара“, украшена крилима у виду стрела и једним „пером“ позади, које помало личи на двоспратну зграду. За неколико минута, кад кроз двоја врата прогута цео дневни оброк од 120 путника и нешто ствари, машина ће кренути најдужом пистом у Француској. Праћен једноличним звиждањем реактивних мотора, авион ће, пошто узме залет до ивице стазе дуге 3 километра, да узнесе својих 115.000 килограма у небо и да ишчезне у правцу Сједињених Држава.

У 21,15 по локалном времену, после лета од 445 минута овај ваздушни цин ће да се спусти на аеродром у Њујорку.

Први лет

Ради сигурности и удобности путовања апаратом Беинг-707-120, путници морају да обезбеде себи место пуних петнаест дана унапред. Ваздушни саобраћај на овој релацији све више узима маха над бродским и по свему изгледа да ће га убрзо бацити потпуно у засенак.

Кад је 12 маја 1930 полетео први путнички авион на линији Француска—Америка, чија је средња брзина износила свега 160 километара на сат, нико није могао да претпостави овакав развој авијације. Данас између Европе и Америке авиони превозе путнике брзином од 950 км на час. Млазњаци су веома скратили отстојања на земљиној кугли,

Ослобођење од страха

Док се на Истоку развијају национална ваздухопловства, на Западу, конкуренција постаје све немилосрднија. Нека нам за то послужи као пример само један човек, Хуан Терри Трип, претседник Свеамеричке ваздухопловне компаније.

У његовој земљи, како је рекао један француски писац, на сваком квадратном километру се налази понеки краљ незнамца. Терри Трип је такође желео да понесе круну. Пошто се налазио на челу великих предузећа као што су

Међу многобројне авантуре ловца Лац Хека убраја се и ова са хватањем носорога. Увече је киша падала и отисци су били врло јасни на влажној земљи. Ујутру, недалеко од шатора, видели су се сасвим свежи трагови носорога — мајке и њеног малог. Одлучисмо да их следимо. Са нама су били урођеници, врло вешти да нас доведу до циља. Читаве часове смо прелазили преко степе па, кроз шибљак, по песковитим и шљунковитим пределима. Успут видесмо једну велику зебру а затим три ноја. Хорда антилопа побеже пред нама. А трагови огромних шапа носорога указивали су да су се они заустављали крај бајица које су се направиле од киша. У дубоком блату јасно су се разликовали обриси њихових глава, бокова и шапа. Пођосмо даље, али смо били стално на опрези. С пушком у руци, приближих се пузећи бодљикавом шибљу. Честар је био празан. Повијен, приближавао сам се кроз трње. Мој пријатељ иза мене. Видео сам сасвим јасно један потпуно свеж траг. У истом тренутку, одјекну готово покрај мене продорни крик носорога. То ме протресе до пета. Зауставих се као укупан. Бесни носорог је могао да јурне на мене. Пуцњу, који се опали брзо, увек недостаје прецизности! Ово би могао бити наш последњи лов. И, изненада, сасвим пред собом угледах коњу дебелокожаца прекривеног иловачом. Животиња се нагло окрете. Можда је ветар днуо и причица кринула. Нађосмо се очи у очи. Она се устреми на мене. За њу нису постојале препреке. Као торнадо, ломила је све на путу, јурећи слепо кроз шибље и младо дрвеће које је притало на све стране. Нисам могао да побегнем. Куд год се окренем бодљика-

ХВАТАЊЕ НОСОРОГА

во шибље је претило својим врховима. Урођеници који су ме пратили побацише све ствари на земљу, и са фотографским апаратом почеше да се пужу уз дрво.

Нисам ништа ни видео ни мислио. Нанишаних и повукох. На три метра од мене, животиња се сруши као покосена.

Млади се налазио још негде у близини. Распознавали су се и његови свежи трагови.

Ноћ се брзо спуштала. Подигли смо мали шатор. Пала је ледена киша. Читавих петнаест часова је просто пљуштала. Тресли смо се од хладноће. У овим страшним пределима наизменично влада паклена врућина која исушује прло и велика хладноћа праћена бујицом воде. Никада ми зими није било тако хладно у Европи, као те ноћи у тропским пределима. И урођеници, стиснути једни уз друге, цвочотали су све до зоре. Када је дан освануо, утврди смо да је киша збрисала трагове малог носорога.

Надали смо се да ће се он вратити на место где му је мајка била убијена. Претраживали смо околину, али улаз луд. Потпуно изморени и изгладнели, губили смо већ храброст. Имао сам муке да покренем моје сапутнике. Да бих их развеселио извукох једну одрану антилопу. Упаливши малу ватру и добро расположење се поврати. Али то не промени ништа. Када је све било поједено вратисмо се у шатор. Тако се и друга ноћ спусти.

Нисам спавао. Чух како лав урликну у степи. Можда је

мали дебелокожац пао у његове канџе!

Чим је сунце грануло, кренуо праћен најбољим ловцима да тражимо трагове.

Али ни до вечери ништа. Урођеници преко једног свог претставника изјавише да нису могли нигде да га пронађу и да су сви мртви од умора. Одбијају да продуже са истраживањем. Међутим, ја нисам одустајао. Ујутру сам ипак успео да убедим неколико најспособнијих да ме прате.

После целог сата један од мојих људи стиже трчећи:

— Господару! Носорог је тамо! Свежи трагови покрај реке! Пио је воде ове ноћи!

Одмах се вратих у шатор. Прикуписмо оружје, пушке, камере, сав материјал и ускоро крену смо нас шездесеторо. Нађох мог извештача како ме чека у једној удолици.

Док су се други смештали на узвишењу видех оно што смо тражили пуна при дана: малог носорога! Опрезно опасасмо један део шибљака мрежама. Животиња се подиже сасвим мирно и пође. Али као да примети наше скамењене силуете. За тренутак се заустави да би нас осмотрила. Затим направи полукрет и несташе у честару. Пожурих на другу страну. У истом тренутку кад стигох и животиња се појави. Очигледно је била бесна. Урођеници се дадоше у бег колико их ноге носе. У последњем тренутку скоких у страну и баших се на животињу.

Свом снагом почех јој стезати врат рукама. Ударала ме је главом где стигне да сам морао да се повијам. А онда појури кроз шибље које ми је дерало кожу, јер сам ја лежао на њеним леђима. Бацао на све стране, нисам ипак

престајао да се борим. Мали, осећајући да не може да ме се ослободи, поче њакати. То је позив који сви носорози у околини могу да чују. Ако неки дојурни шта ће бити са мном? Нисам више могао да издржим. Руке као да су ми биле залепљене око његовог врата. Изгледали смо као једно огромно клупче у облаку прашице. Био сам потпуно изгубио равнотежу и готово сам висно испод „дивљачи“. Губио сам снагу. Моји помоћници са ужадима у рукама стајали су као да гледају утакмицу. Тек кад сам почео да јаче одлучише да га ухвати.

Све док га нисмо чврсто привезали није се смирио. Били смо толико исцрпљени да смо се срушили на земљу да бисмо повратили дах. Чим би му се неко од људи примакао, устремио би се на њега. А требало га је одвести до шатора. Смислих лукавство. Наредих једном урођенику да зачикава малог како би га овај јурно. Други су га, наравно, држали привезаног конопцем. После сат и по стигосмо, мокри од зноја али и врло горди.

Једног јутра кад смо се на повратку кући налазили у једном лепом плодном крају изненада добисмо посету — једног огромног носорога. Малога је можда пратио овај див, који као да је пао с неба. Сви се уплашисмо, али моје искуство ме је храбрило. С напуњеном пушком пођох у сусрет овом нежељеном госту и почех да авичем из свет главе. Он потскочи, заустави се мало а затим се нагло окрете и побеже у галопу подижући за собом облак прашице. Умирени, људи почеше за једно са мном да се смеју.

Најзад, стигосмо караван у подножју планине Л'Антој висине 2.000 метара. Успињање је нишло не може бити боље. Мислио смо да је с најтежим завршено. Али, преварили смо се. Наш носорог није хтео више да се спусти у низину. Доброћудно се испружио на врху и одбио да направи и један корак. С великим мукама смо га теглили до једне мале долине, где разапесмо шатор.

Одатле смо га могли транспортовати аутомобилом. Доведоше нам Шевролет. Али, наш заробљеник нас постави пред последњи проблем — чим осети да више није на тлу поче да се бацака на све стране. Прекрисло онда границима све, тако да он не запажа да је напустио чврсту земљу. Затворисмо врата. Био је „спакован“. Одахнусмо сви од олакшања.

Од овог тренутка све је ишло врло брзо. У добром стању и расположењу стигосмо у степену Маса, између Килиманџара и Мерау.

И ЛАСОМ...

Алигатор није лепа животиња, али је зато његова кожа скупљена, а нарочито када добија овај дивни сјај услед сунчања. Због тога га људи и лове; често јаким мрежама или ласом, као што се види на слици.

Алигатор припада роду крокодила. То име добио је по шпанској речи el lagarto, што значи гуштер. Народско име му је кајман. Америчка врста израсте у дужину до 4,5 метра. Губица му је продужена као у штуке. Живи у рекама, језерима и мочварама југоисточног дела САД. Када је на копну креће се лагано. Дугачки реп вуче по земљи. У води је брзи и смелији. Иако се обично храни рибом, алигатор је опасан за веће копнене животиње које добу на обалу реке да се напију или да препливају реку: овце, козе, јелене и коње. Напашће и човека.

Женка прави гнездо од биља, где снесе око 30 јаја. Јаја су дуга око 7,5 сантиметара. Младунац излежен из јаја дуг је 20 сантиметара. Ова врста алигатора највише се гаји у зоолошким вртovima и разноси по Европи. Поред америчког постоји и кинески алигатор који живи у доњем току реке Јангцекјанга. Он није велик као амерички и дуг је свега 2,5 метра.

Упоредо са сином и унуком

Међу учесницима последњег такмичења у пешачењу, одржаног у Швајцарској, налазио се и један још веома крепак 81-огодишњак, становник источне Швајцарске. Значку је освојио заједно са својим сином и унуком, у маршу који је водио четири пута око језера Гибсен.

Река испод Тихог Океана

Научници са Крипс института открили су на дубини од 300 метара испод површине Тихог Океана реку дугу 7.000 километара и широку 400 километара. Ова струја има брзину од три чвора на час и иде од Индонезије до Галапагоса пролазећи поред острва Маркиза.

За обележеном пчелом

Када аустралиски урођеници трагају по шуми за медом, они прво ухвати једну пчелу и закаче за њу мало перо. Тако обележену пчелу прате у њеном лету и она их доведе тачно до кошнице и саћа.

П

ознати антрополог светског гласа др Гузинд, професор и један од најистакнутијих шведских научника, објавио је пре неколико дана свој необично занимљив рад заснован на дуго година лично спроведеној анкети међу урођеницима са Нове Гвинеје.

Поред разних занимљивости о њиховом животу, обичајима, њиховим играма, вери и сличном, овај светски научник написао је да су становници ове вреле земље „најсрећнији народ на читавој кугли земљиној“ и то — захваљујући искључиво исхрани.

Наиме, Новогвинејци се хране разним врстама буба што се код њих сматра специјалном посланицом. Брижљивим испитивањем др Гузинд је установио да само нека врста тих буба садржи један витамин који потиче ведро расположење, чак неку врсту раздраганости. „Тај витамин — вели др Гузинд, — чини да ови људи све око себе виде ружичасто. Уопште не знају за тугу и патње, а осећање неке забринутости или нерасположења је овом чудном свету потпуно туђе. То је — једини кутак на земљи где је меланхолија непозната.“

Занимљиво је да су и неки Европљани, чланови његове научне експедиције на себи испробали средство које тако волшебно мења расположење и чини живот пријатним. И дошли су до истоветних закључака. Потребно је било само „закмурети“ и прогутати потребну порцију ларви, за Европејца веома непријатног укуса и задаха, па се пренети у „царство среће“.

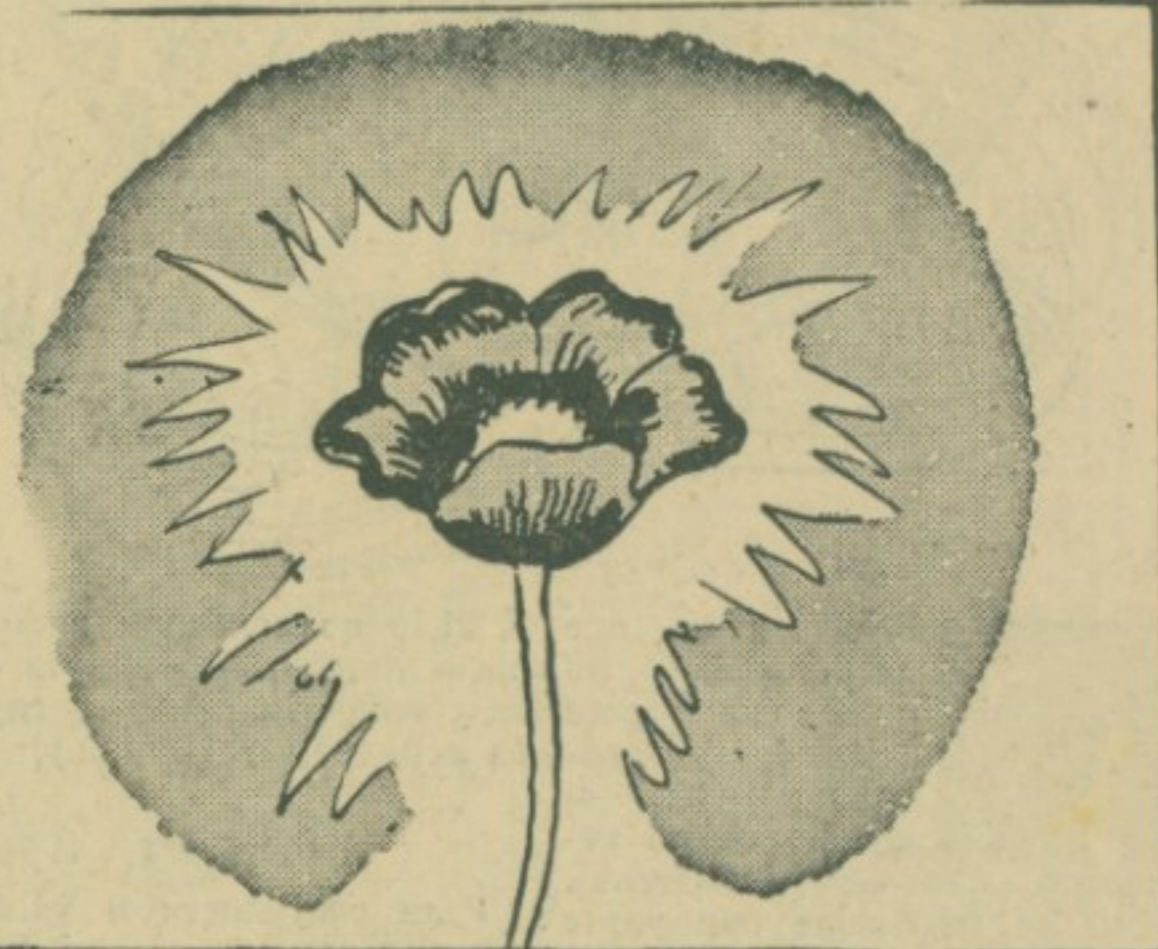
ВИТАМИН СРЕЋЕ

Доктор Гузинд је обећао да ће у својој наредној студији објавити детаљно својства тог необичног витамина који још нема ни свог назива, као и његову структуру, а посебно, његову трајност, могућност његовог вађења из ових буба и конзервирања, односно прераде а да усто својства не буду промењена. Овај научни рад др Гузинда изазвао је веома велико интересовање нарочито у научним круговима, јер се — како пишу стручни часописи — отварају сада нови видци у погледу лечења тешких видова меланхолије.

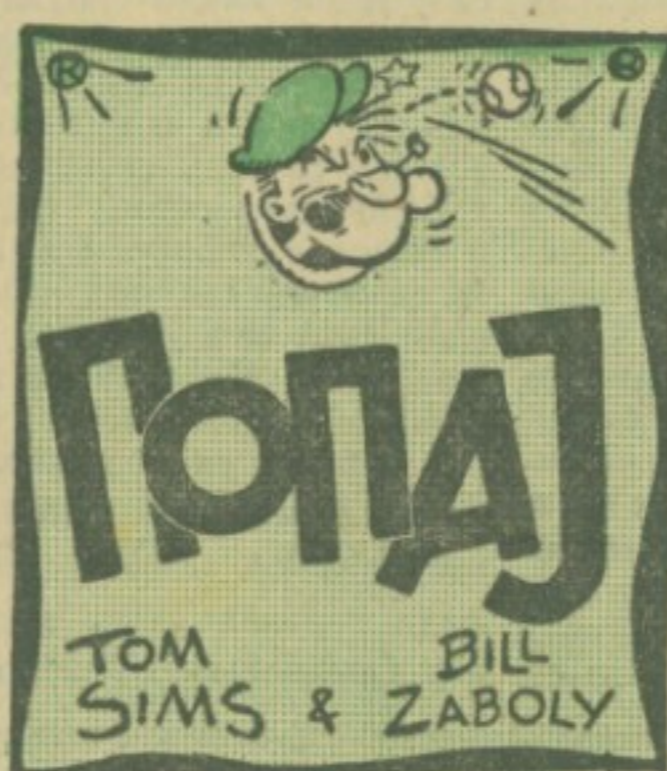
»Осмо чудо света«

Лав Тарзан, који живи у зоолошком врту у Напуљу је вегетаријанац. Једе стално само површе и шпaгете. „Тарзан је осмо чудо света“ — хвали се њиме директор овог зоолошког врта.

КАДА СЕ ОСВЕТЛИ

Када се булка осветли плавом светлешћу изгледаће као да је постала сасвим црна. Цвет сасвим апсорбује боју.

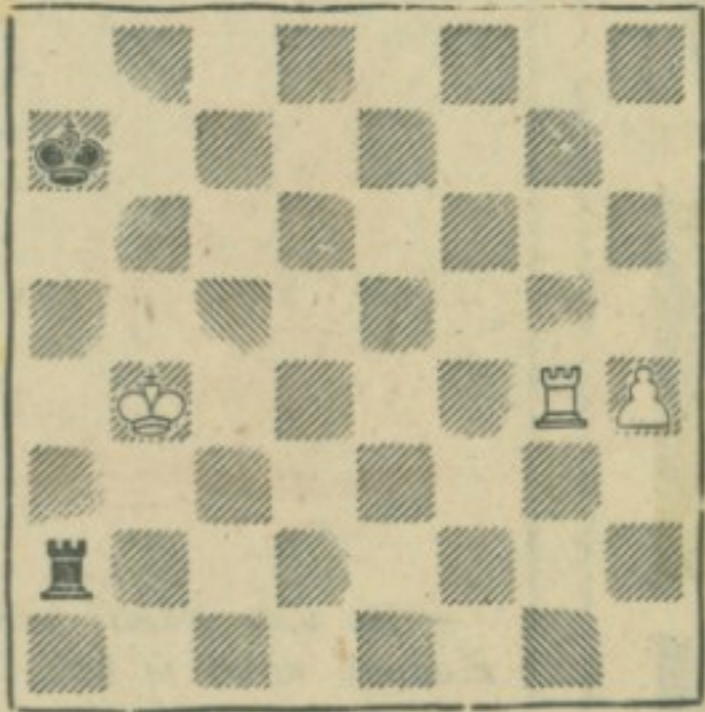

Учимо шах LIII

Да од једног пешака, који може да исплива до осмог реда и да се претвори у даму, често зависи исход партије, то зна сваки почетник. Али, није лако изгурати пешака до осмог реда. То треба учити од шаховских мајстора.

У другом колу шаховског меча Југославија — СССР, који је одигран 1957, Светозар Глигорић је победио руског велемајстора Тиграња Петросјана, једног од највећих и најпознатијих светских шахиста. А сам крај борбе између Глигорића и Петросјана зависио је — од једног пешака.

Кад је Петросјан, као црни, повукао педесет и шести потез, на плочи је настала оваква ситуација:

Посматрајте сада како се Глигорић бори да свог пешака изведе на осми ред, а Петросјан — да га однесе: 1. К64—ц5, Та2—х2 2. Тг4—64, Ка7—а6, 3. Кц5—ц6, Тх2—ц2+ 4. Кц6—д6, Тц2—ц1 5. Кд6—е6, Тц1—ц5 6. Ке6—ф6, Ка6—а5 7. Т64—ф4, Ка5—66 8. Кф6—г6, Тц5—ц1 9. х4—х5, Тц1—г1+ 10. Кг6—ф7, К66—ц7 11. Тф4—ф6, Кц7—д7 12. х5—х6, Тг1—х1 13. Кф7—г7, Кд7—е7 14. Тф6—г6, Тх1—ф1 15. х6—х7, Тф1—ф7+ 16. Кг7—х6. Петросјан се предаје.

АТОМСКА ЕНЕРГИЈА У ГРАЂЕВИНАРСТВУ

На недавном састанку атомских стручњака разматрана је могућност да се и у грађевинарству примени атомска енергија.

У СССР се испитује евентуална употреба атомских експлозија за скретања токова река Об и Јенисеја у Каспско Језеро и Аратско Море. Постоје изгледи да се на овај начин изгради будућа пруга између Индије и СССР која би пролазила кроз масив Памира.

У САД намеравају да атомске експлозије искористе за изградњу велике морске луке на Аљасци. За то би биле потребне четири експлозије. Једном, подземном, формирала би се лука, док би друге три послужиле за изградњу канала у којима би се вршило пристајање бродова.

Применом подземних атомских експлозија не само да би се убрзало извођење грандиозних земљаних радова, већ би они били и много јефтинији него када би се изводили на садашњи начин: стајали би свега једну десетину.

ПОЛУПРОВОДНИЦИ ОД ТЕЛУРА

Полупроводници манлазе на све ширу примену. Већ сада се употребљавају у индустрији радиоапарата а ускоро ће се појавити први фрижидери са транзисторима. У Америци се производе полупроводници од телура, метала светлосиве боје. У комбинацији са бизмутом, антимоном, арсеном, бавром, магнезијумом и кадмијумом он се показао као одличан проводник. Вероватно да ће овакав телур наћи засад највећу примену у изградњи фрижидера, јер је његова особина, у комбинацији са бизмутом, да хлади околину када се кроз њега пусти електрична енергија. То ће унети и велике промене у производњи фрижидера који се сада граде на принципу компресионог притиска.

ГРАДИ СЕ ИНТЕРКОНТИНЕНТАЛНИ БРОД

Циновска ракета која ће бити у стању да лансира интерконтинентални брод којим ће управљати човек гради се у САД. У року од четири до шест година она ће бити изграђена а стајаће око 200 милиона долара.

НАПОЉЕ С БАХОМ

Повишима „Напоље с Бахом“ прекинули су ученици Шапел Хила у Каролини извођење „Божиног ораторијума“ од Баха. Овим они нису хтели да изразе неко непријатељство према великом музичару, већ су само сматрали да је требало да буде изведена Бетовенова музика, јер је тога дана била годишњица његовог рођења.

ВОДОВОД ОД ПЛАСТИЧНЕ МАСЕ

У шведском граду Менстераусу једна текстилна фабрика поставила је најдужи водовод — од 1500 метара, са цевима од пластичне масе. Пречник цеви је један метар а њена дебљина пет милиметара. За израду ових водоводних цеви коришћено је стаклено влакно ојачано полиестером.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

УЛТРАЗВУК ПЕРЕ БОЉЕ ОД ВОДЕ

На изложби Исхрана и домаћинство која је одржавана у САД 1958 године, у одељку „Кухиња 2000 године“ приказана је једна направа за прање судова ултразвуком. Једина сметња да се она производи за широку потрошњу

састоји се у томе што веома много троши струју, па је зато прање врло скупо. Међутим, велике болнице и хотели би ипак могли да се користе овим изумом, јер располажу већим материјалним средствима, а посао се обавља знатно брже но кад се инструменти и посуђе искувавају.

ИСПРОБАВА СЕ НУКЛЕАРНИ МОТОР ЗА АВИОНЕ

Пробе са млазним авионским мотором који користи нуклеарну енергију вршене су у САД. Показало се да је грађење авиона са нуклеарним погоном сасвим могућно. Нуклеарни реактор загрева ваздух који окреће машинерију турбине. Ваздух се тада избацује кроз цев млазног мотора и даје погонску снагу.

НАЈЛОН ЧЕТКА И ЋЕЛAVОСТ

Пре краћког времена енглески медицински часопис „Лансет“ донео је чланак познатог лондонског дерматолога у коме се говори о једном од многобројних узрока ћелавости. Овом приликом било је речи о четкама за косу које имају најлонске нити са четвртасто сеченим врховима. Лекар је утврдио да овакав тип четке релативно брзо уништава длаку

на глави, а чим се уместо ње почне да употребљава обична, са животињском длаком, власи поново расту. Лекар извлачи резервисани закључак да, како изгледа, четка са врховима који нису четвртасто већ шиљасто сечени ипак не изазива ћелавост. На крају чланка он саветује женама, ако желе да сачувају косу, немојте над њом да вршите никакво насиље, ни механичким ни хемиским путем.

НЕПОДЕРИВЕ ЧАРАПЕ

После двогодишњег испитивања, једно енглеско предузеће из Северне Ирске постигло је повољне резултате у погледу нове врсте ткања чарапа од најлона. Оне су мало гушће од досадашњих, али то се примећује једино додиром. Приликом јавног прика-

зивања у Лондону, вршене су и многобројне пробе — чарапе су пресавијане на разне начине, истезане, чак су закачиване ружиним трњем и излагане варицама — па ипак су остале нетакнуте. Како изгледа, чарапе су занста неподе-

НАЈНИЖА ТЕМПЕРАТУРА — 92 СТЕПЕНА

Дуго времена се сматрало да је најнижа температура на Земљи она која је забележена у Верхојанску, у Сибиру. Међутим, совјетски научници су касније забележили минус 86,7 степени Целзијусових у својој антарктичкој станици Совјетскаја. Али, пре краћког времена једна америчка екипа у области Антарктика регистровала је још нижу температуру: минус 92,7 степени и то на 20 километара од Јужног пола.

ПРИТИСАК ОД 5 МИЛИОНА АТМОСФЕРА

Совјетским научницима је пошло за руком да постигну притисак од 5 милиона атмосфера, што далеко превазилази досадашња достигнућа. „Рекорд“ је досад дуже времена припадао америчким научницима који су остварили притисак од 500.000 атмосфера.

Важност успеха састоји се нарочито у томе што ћемо се више приближити законима који утичу на разне појаве у дубини земљине лопте, где је притисак веома велик. Затим, на тај начин ћемо пре доћи до сазнања о структури самог земљиног језгра.

ЕЛЕКТРОНСКА ПАЛИЦА ЗА МИЛИЦИОНЕРЕ

Једно енглеско предузеће израдило је већу количину електронских палица за ноћне стражаре. Палица је, истина, довољно јака да оневести сваког провалника, али њена одлика је у нечем другом. Унутрашњости се налази сасвим мала отпремна радиостаница која се ставља у

погон искључиво ударом, и одмах аутоматски долази у везу са телефонским бројем 999, на који се у Лондону тражи полицијска помоћ. Тако, ако би ноћни стражар настрадао у сукобу са каквим провалником, полиција би за релативно кратко време стигла на место несреће.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

КОРПИЦА ЦВЕТА

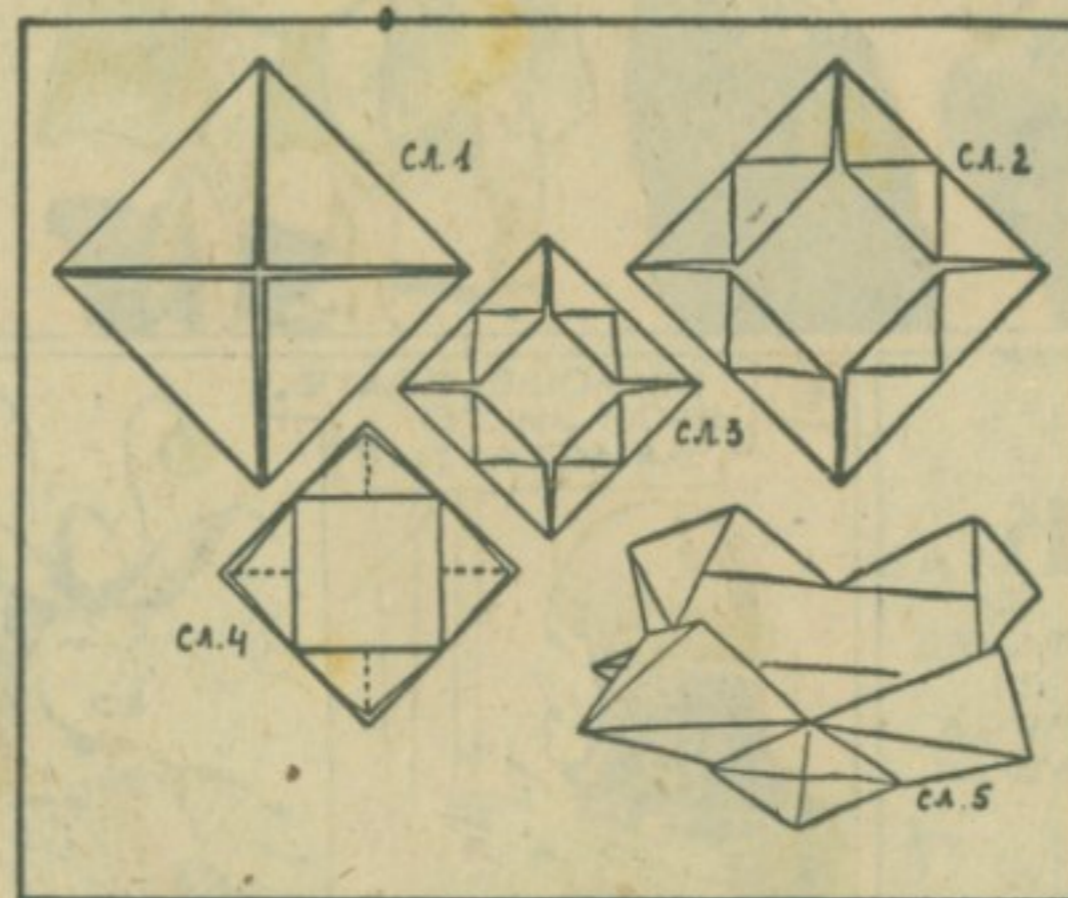
Са мало труда можете направити корпичу са шавеним цвећем. Ево како: Узмите преко средине неко шадено четвртасто парче ткањине и обавите га на томе месту бакарном жицом обложеном зеленом хартијом (сл. 1). На том стаблу причврстите зеленим концем листове изрезане од зелене хартије. Овако готове гране посадите у мале саксије или корпиче посуте олозго маховином.

МОЋ ДУВАЊА

Направите од папкратице цев дугачку око 40 а широко у 5 см. Сплочите затим

цев и један њен крај залепите. Сада ставите цев на сто, а на њу једну велику књигу. Можда ће вам изгледати невероватно да ће те дувајући у цев оборити књигу. Покушајте па ћете видети

КУТИЈА

Узмите хартију квадратног облика и савијте углове тако да додирну центар, као на слици 1, затим те углове посуватите уопће као на слици 2. Окрените леву страну и поновите то исто (сл. 3) Окрените сад опет другу страну и пресавијте тако да вам врхови из центра буду у угловима квадрата (слика 4).

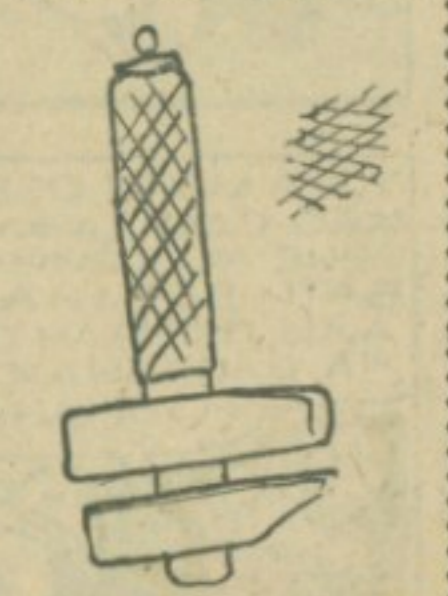
Онда оне пресавијене троуглове одоздо мало исправите — они ће служити као ноге вашој кутији; прстом подигните савијене углове одоздо и добићете кутију у коју можете ставити ваше дугме или сличне ствари којима се играте. Како изгледа готова кутија видете на слици 5.

... у Кореји прање рубља посао је мушкарца.

... узвик „браво“ потиче од грчке речи „барбарос“ којом су они називали све странце. Касније се то име најчешће употребљавало за словенска и германска племена, чије су највеће одлике биле храброст и верност својој земљи. По том значењу речи „барбарос“ постало је „браво“, израз похвале за храбро дело.

... алатку коју ми називамо „француским кључем“ Французи зову „енглески

кључ“ а Енглези „мајмунска клешта“.

... наша најлажиша и најмања птица је краљић, а најтежа дропља. Краљић је тежак 4 до 5 грама, док стара дропља може да буде тежка преко 16 килограма.

... у Сахари у току године падне око 10 сантиметара атмосферског талога.

... Име реке Аризоне на језику Ацтека значи, сребросна.

... најфиније сликарске четкице праве се од бркова пацова.

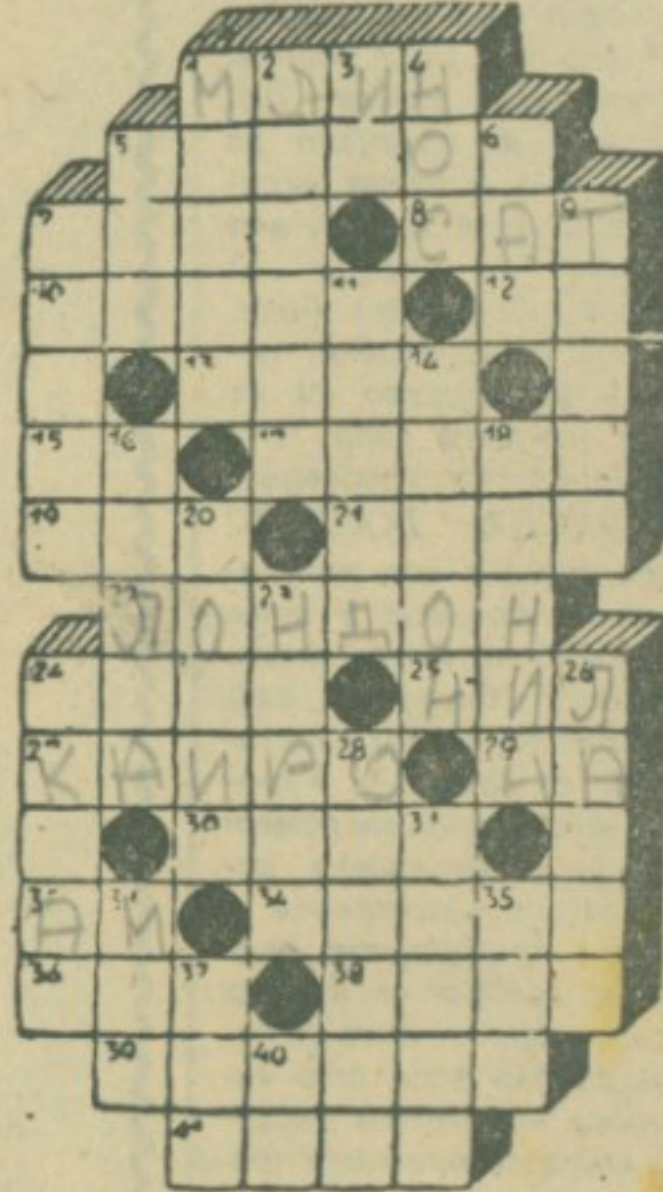
... идуће јесени једна експедиција састављена искључиво од жена покушаће да се попне на Чо Оју, један од хималијских врхова. Експедицију ће сачињавати 11 жена разне народности и међу њима ће се налазити и ћерка Тенсинга, једног од освајача Евереста.

... највишњи људи на свету мађари се Патагонци, Шкотландјани и Динарци.

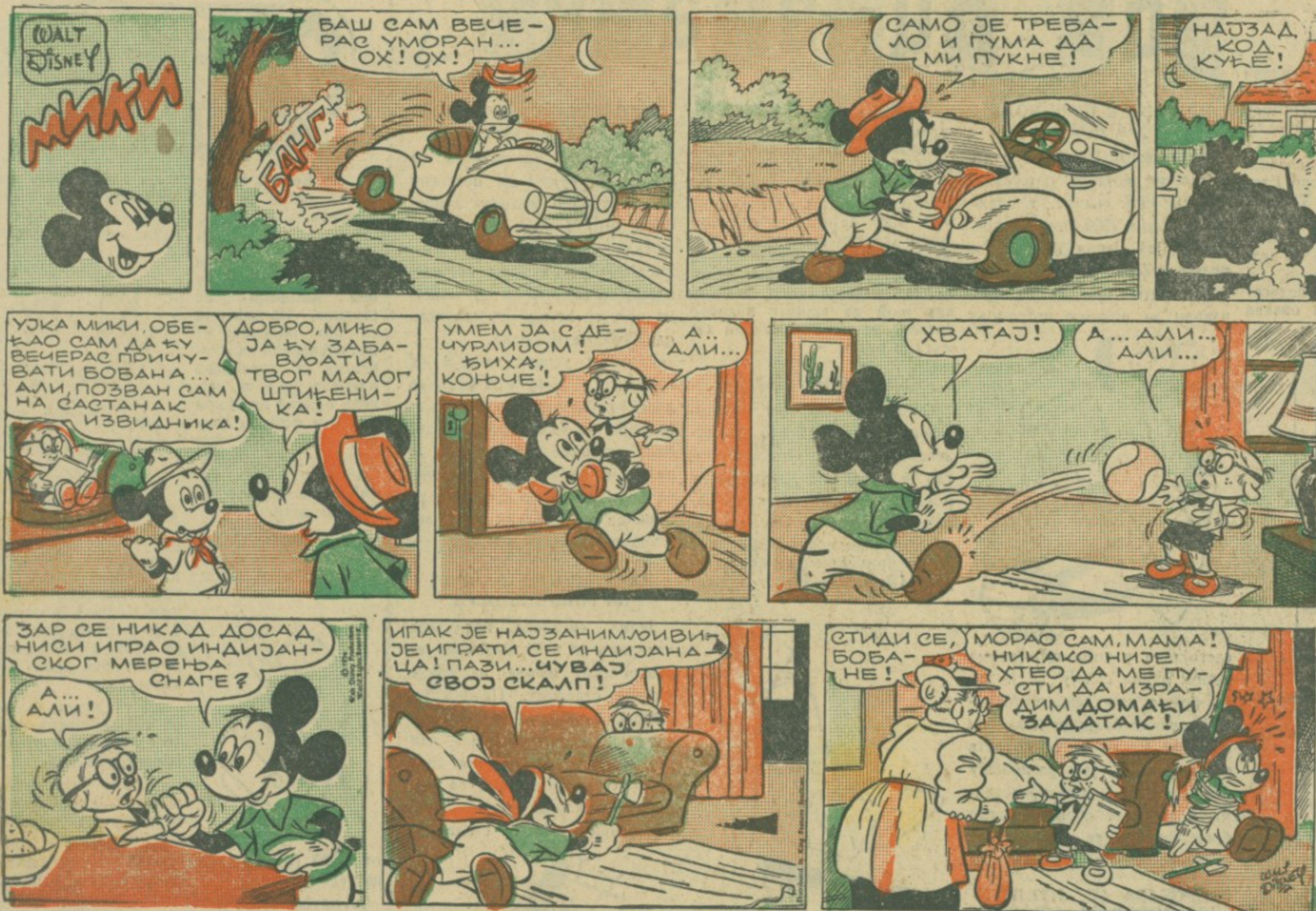
Водоравно: 1) поток за млевење жита; 2) омућарски теомин; 3) уметничка звезда; 4) часовник; 10) место у Срему; 12) показна заменица; 13) страна мушког име; 15) узвик; 17) плав у Чилеу; 19) лука на Јадрану; 21) свети бик код старих Енглеца; 23) град у Енглеској; 24) вода птице; 25) река у Африци; 27) град у Енглеској; 28) свеца; 30) тесло у Африци; 32) део коњске опреме; 34) производ дрвета; 36) тежност која се мери из воћа; 38) лепта; 39) град у Пенсилванији; 41) отац Језова Јадова; 43) река; 44) град у Грчкој; 45) француска лична заменица; 46) отац чувла звиниса; 47) тропички брод; 48) шаховски теомин; 49) вода хемиског језљења; 50) вал; 51) беспошлица; 14) јатанско острво; 16) град на Клим; 18) одређено против маларије; 20) летовалиште на Јадрану; 22) куд; 24) нажит; 26) шпански књижевник (Корвасе свадбе); 28) планина на југословенско-бугарској граници; 31) рогозина; 33) музички теомин; 35) грубо суко; 37) град у Француској; 40) узвик.

Уопштено: 1) наша река; 2) град у Грчкој; 3) француска лична заменица; 4) отац чувла звиниса; 5) тропички брод; 6) шаховски теомин; 7) вода хемиског језљења; 8) вал; 9) беспошлица; 14) јатанско острво; 16) град на Клим; 18) одређено против маларије; 20) летовалиште на Јадрану; 22) куд; 24) нажит; 26) шпански књижевник (Корвасе свадбе); 28) планина на југословенско-бугарској граници; 31) рогозина; 33) музички теомин; 35) грубо суко; 37) град у Француској; 40) узвик.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) било; 2) Викени; 7) козак; 8) ва; 10) укуо; 11) кер; 12) Вон; 13) „Нова“; 14) ад; 18) Новак; 16) Иленик; 18) Аман; 19) угарац; 21) агола; 22) ос; 24) пони; 26) Ири; 26) ири; 27) Алин; 28) са; 29) Елиза; 30) новела; 32) репа. Уопштено: 1) Бесон; 2) Икав; 3) лик; 4) он; 6) бокори; 6) виерак; 7) Куба; 8) адак; 11) ковина; 13) Новара; 15) новале; 17) вагони; 19) чинсви; 20) корид; 21) Алин; 23) сала; 25) ивица; 27) Алети; 29) Еве; 31) од.

У ЧЕМУ ЈЕ БРЗ

— Какав ти је нов по-моћник? — пита Мики Микија.

— Није најбољи, Мики. Лењ је.

— Зар баш ни за шта није?

— Па има само једна ствар у којој је брз.

— А шта то?

— Брзо се заљара.

МИНИ ЈЕ ПАКОСНА

— Знаш ли Мики, — рече Мики — ја мислим да је Плуто скоро мого толико паметан колико и ја.

— Чудновато, одговори Мики. Пси су обично ин-телигентне животиње.

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ

Шта је Табула Илијака?
Кад су Дубровчани склопили уговор са Кулином баном?
Кака је то „школска болест“?

ОДГОВОР:

ТАБУЛА ИЛИЈАКА значи Илијска (Тројанска) табла. То је антички релеф из доба римских цара. Налази се у Капитолском

музеју у Риму, а на њему су приказани главни моменти из Тројанског рата.

ДУБРОВЧАНИ су склопили уговор са Кулином баном 29 августа 1189 године. На основу овог уговора Дубровчанима је признато да слободно, без икаквих ограничења и намета тргују, али је требало да дарују „од своје воље“ босанског бана.

Бан је са своје стране, поред осталог, приставио да не примени никакаву силу против дубровачких трговца.

„ШКОЛСКА БОЛЕСТ“ је врста анемије код које нема никакве промене у крви. Деца која болују од „школске болести“ бледа су, слаба, нервозна, слабов апетита и лако се замарају. Узрок има више, као например: недовољна и нередовна исхрана, затим задржавање и недовољно проветреним просторијама, узбуђење и страх у школи и друго. Зато је потребно да ова деца што више бораве на свежем ваздуху, да школеке правнике проводе у природи, да су што више слободна од школских брига али на педагошки начин, да имају регулисану исхрану итд.

БАШЧЕДНИК

